THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY MAY 14 ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS
N Y Public Library 476 Fifth Ave NEW YORK N Y

The Daily Hebrew Journal

דער אידישער זשורנאל

אונזערע
טעלעפאן נומערן
זענען
6830
6831
טריניטי

אונזער
אפיס
איז אין
542
דאנדעס, וועסט

VOLUME XVII No 7305 — Monday, May 12th, 1930 — יום ב', י"ד אייר, פרשה אמור, תר"צ. — טאראנטא, מאנטאג, דער 12-טער מאי, 1930. — PRICE THREE CENTS

ווילקאמען דעלעגאטען צו דער ניינטער אמאלגאמייטעד קאנווענשאן

איבער צוויי טויזענט טאראנטאר שניידער מארשירען היינט אין געשלאסענע רייהען צו דער דערעפענונג פון דער אמאלגאמייטעד קאנווענשאן אין מעסי האל. — פרעזידענט הילמאן וועט אפגעבען א באריכט פון די לעצטע צוויי יאר ארבייט פון דער יוניאן. — יום טוב פראקלאמירט אין טאראנטא לכבוד דער קאנווענשאן.

היינט 10 אזייגער אין דער פריה וועלען אלע דעלעגאטען אין דער טאראנטאר שניידער שעפער בלייבען שטיל, די שניידער האבען דערקלערט יום טוב, און וועלען אין געשלאסענע רייהען מארשירען צו זייער ניינטער קאנווענשאן וועלכע עפענט זיך אין גרויסען מעסי האל.

סידני הילמאן, פרעזידענט

250 דעלעגאטען פון אלע טיילען פון די פאראייניגטע שטאטען און קענעדע זענען געקומען צו דער אמאלגאמייטעד קאנווענשאן אין טאראנטא, איבער 300 געסט, פארטרעטער פון נאציאנאלע און אינטערנאציאנאלע, ארבייטער קערפערשאפטען זענען געקומען אנוועזענד צו זיין ביי דער קאנווענשאן וועלכע ווערט באצייכענט פון דער אמאלגאמייטעד אלס יום טוב קאנווענשאן.

צו דער קאנווענשאן, וועלכע איז די ניינטע, זענען געקומען דעלעגאטען פון

דזשייקאב ס. פארטאפסקי,
געהילף גענעראל סעקרעטאר

פילאדעלפיא, דאס איז צום ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון דער אמאלגאמייטעד וואס זי וועט ביי איהר קאנווענשאן האבען דעלעגאטען וועלכע וועלען פארטרעטען דעם פאלשטענדיגען שניידער מארק אין פילאדעלפיא, איבער צעהן טויזענט שניידער.

די דעלעגאטען פון פילאדעלפיא זענען די עדות פון דעם אונדערמידליכען קאמף וועלכען די אמאלגאמייטעד האט אנגעפיהרט צו ארגאניזירען די שניידער אין פילאדעלפיא, און דעם ענדליכען זיג. עס זענען אויך געקומען דעלעגאטען פון לאס אנדזשעלעס און אנדערע געגענדען, וועלכע זענען ביי דער לעצטען קאנווענשאן פון דער אמאלגאמייטעד אין סינסינעטי ניט געווען פארטרעטען, און פון אנדערע וויכטיגע פונקטען וועלכע זענען צוגעקומען צו דער אמאלגאמייטעד זייט דער לעצטער קאנווענשאן.

אויסער באגריסונגען פון פארטרעטער פון דער שטאדט, פראווינץ, און דער פעדעראלער רעגירונג, וועלען די דעלעגאטען הערען דעם באריכט פון פרעזידענט סידני הילמאן, און א באריכט פון דעם גענעראלען סעקרעטאר-טרעזשורער יוסף שלאסבערג.

מיט פראזעאלאגיע קען מען גארניט אויפטאן

דער הויפט טאן פון פרעזידענט הילמאנ'ס מעסעדזש צו דער ניינטער קאנווענשאן איז פאלגענדער:

„ווען אונזער ארגאניזאציע גיט זיך אליין אפ א חשבון צו איהרע אייגענע מיטגלידער, און א חשבון צו דער אלוועלטליכער ארגאניזירטער ארבייטערשאפט, וועט די הויפט פראגע זיין: האבען מיר געהאלפען די קאנסטרוקטיווע קרעפטען וועלכע שטרעבען צו א בעסערער צוקונפט, אדער זענען מיר געווען א גרופע סענטימענטאליסטען? בלויז קאנסטרוקטיווע הילף איז אמת'ע הילף. יעדער ארגאניזאציע מוז האבען מוטיגע פיהרערשאפט, האט זי עס ניט וועט זי סוף כל סוף ז'ערפאר טייער באצאהלען. עס איז ניטא קיין פאטענטירטע רפואה פון רעכטס, לינקס, אדער צענטער, וועלכע בויט פון זיך אליין אויף א יוניאן, עס פאדערען זיך מענער, פרויען, ארבייטער, צו בויען אן ארגאניזאציע, און ניט קיין אבסטראקטע טעאריעס. עס פאדערען זיך ווארימע הערצער אויפצוהאלטען אידעאלען, און ניט בלויז פראזעאלאגיע”.

סיי דעם פרעזידענט'ס באריכט און סיי דער באריכט פון דעם גענעראלען סעקרעטאר, ווייזען גרויסע דערגרייכונגען

י. שלאסבערג, גענעראל סעקרעטאר

אויף אלע געביטען אין דער אמאלגאמייטעד אין די לעצטע צוויי יאר, זייט דער לעצטער קאנווענשאן אין סינסינעטי.

נאך דער דערעפענונגס זיצונג אין מעסי האל, וועלען די זיצונגען פארקומען אין קאנווענשאן האל פון ראיאל יארק האטעל.

די דערעפענונג פון דער קאנווענשאן, ווי געזאגט, וועט זיין פונקט 10 אזייגער אין דער פריה, ביז איינס בייטאג. 2.30 נאכמיטאג וועלען די דעלעגאטען האבען אן ארויספאהר, צו באקוקען די שטאדט, און אין אווענט איז פאר די דעלעגאטען אראנזשירט א טאנץ אין פאלעי ראיאל אין סאניסייד, אזוי אז די געשעפט זיצונגען פון דער קאנווענשאן וועלען ערשט אנגעהויבען ווערען דינסטאג.

איבער צוויי טויזענט וועלען מארשירען

ווי געזאגט, איז היינט ביי די טאראנטאר שניידער יום טוב, און געשלאסענע רייהען וועלען היינט איבער 2,000 טאראנטאר שניידער וועלכע באלאנגען צו דער אמאלגאמייטעד, מארשירען צום מעסי האל, צו דער דערעפענונג פון זייער קאנווענשאן, און הערען מעסעדזשעס פון זייער פרעזידענט סידני הילמאן, און יוסף שלאסבערג. די טאראנטאר שניידער וועלען געבען א הארציגען קבלת פנים די דעלעגאטען צו דער קאנווענשאן, א ווילקאמען וועלכען די ארגאניזירטע שניידער אין טאראנטא קענען געבען.

צווישען די וועלכע ווערען דערווארט צו קומען באגריסען די קאנווענשאן זענען: אב. קאהן, רעדאקטאר פון „פארווערטס”; ב. וולאדעק, דער גענעראל מענעדזשער פון „פארווערטס”, און אנדערע פראמינענטע ארבייטער פיהרער פון ניו יארק.

דעפוטאטען פאדערען, אז דער פוילישער פארלאמענט זאל זיך פארזאמלען

ווארשא, מאי 11.

דער פרעזידענט פון פוילישען סעים, דער סאציאליסטישער דעפוטאט איגנאץ דאשינסקי, האט נעכטען איבערגעגעבען צום פרעזידענט פון דער פוילישער רעפובליק א פעטיציע פון 200 סעים-דעפוטאטען, אז מען זאל רופען א ספעציעלע סעסיע פון פארלאמענט.

אונטער דער פעטיציע האבען זיך אונטערגעשריבען אלע דעפוטאטען פון דער אפאזיציע, און מען גלויבט, אז דער פרעזידענט וועט צוזאמענרופען דעם סעים ניט שפעטער ווי דעם 25-טען מאי, ווי עס פאדערט די קאנסטיטוציע.

באליבטער פילאנטראפ אפגעפארען נאך אייראפא זיך צו דערהיילען פון זיין שמערץ

ניו יארק, מאי 11, (איטא).

נייטען שטראוס, וועמעס פרוי איז געשטארבען מיט א וואך צוריק, איז נעכטען אפגעפאהרען מיט דער „אלימפיק” נאך אייראפא, אום צו לינדערען דעם שמערצהאפטען איינדרוק, וואס זיין פרוי'ס טויט האט אויף איהם געמאכט.

דער אלטער פילאנטראפ איז געפארען אליין, באגלייט בלויז פון זיין סעקרעטערין און זיין שאופער.

צום שיף זענען געקומען זיך מיט איהם געזעגענען ריכטער און מרס. אורווינג לעהמאן, מר. און מרס. נייטען שטראוס דזשוניאר, און מר. און מרס. ה. דזש. שטראוס.

נייטען שטראוס'עס פאמיליע-מיטגלידער האבען ערקלערט, אז דער טויט פון זיין באליבטער פרוי האט אויף איהם געווירקט אזוי נידערשלאגענד, אז דער דאקטאר האט מורא געהאט פאר זיין געזונט און איהם פארארדנעט צו נעהמען א ים-רייזע. עס איז זעהר מעגליך, האבען די פאמיליע-מיטגלידער ערקלערט, אז דער אלטער פילאנטראפ וועט ניט ארונטערגעהן פון שיף אויף דעם אייראפעאישען ברעג, נאר וועט מיט דער זעלבער שיף צוריקקומען נאך ניו יארק. אויב ער וועט פיהלען גוט, וועט ער מעגליך יא ארונטערגעהן און זיך זאמען איינינע וואכען אין ענגלאנד.

מולאה פון אפגאניסטאן געווארענט צוריקצוציהען זיינע סאלדאטען

באמבעי, מאי 11.

אין די לעצטע 48 שטונדען האט דאס פאלגענדע פאסירט אין אינדיע: די רעגירונג פון אינדיע האט אריינגעשיקט אן אולטימאטום צום מעכטיגען מולאה האדזשי טוראנגזאי, אז ביז מארגען פריה זאל ער צוריקציהען זיין ארמיי פון די בערג ארום פעשאוואר, ווייל דער אינדיער-אפגאניסטאנער גרעניץ, מוז געהאלטען ווערען פריי, אין פאל ניט וועט די רעגירונג האנדלען ווי זי פארשטעהט.

די צווייטע פאסירונג איז, אן אויפשטאנד אין א דארף ארום שאלאפור, פון וואנען די פאליציי האט געמוזט אנטלויפען.

פריישישער לאנדטאג באשטימט 600,000 מארק פאר אידישער ערציהונג

בערלין, מאי 11, (איטא).

דער פריישישער לאנדטאג האט באשטימט א יערליכע סובסידיע פון זעקס הונדערט טויזענט מארק פאר אידיש-רעליגיעזער ערציהונג און שכירות פאר רבנים, איז דא היינט באקאנט געווארען.

פאדערן דעמאקראטישע קהלה וואהלען

ביי א פארזאמלונג אין לייבאר לייסעאום נעכטען פארנאכט, איז אנגענומען געווארען א באשלוס צו פאדערען פון די קהלה טוער, אז זיי זאלען דורכפיהרען דעמאקראטישע וואהלען.

צו דער פארזאמלונג זענען גערופען געווארען בלויז דעלעגאטען פון שולען אדער ארגאניזאציעס, געקומען אבער זענען מענשען וועלכע האבען טענות און קריוודעס ניט בלויז צו דער קהלה, נאר צו די רבנים, צו די שוחטים, צום „זשורנאל”, און בכלל א רייהע טענות, פארוואס עס איז ניט אזוי ווי זיי ווילען.

די מעהרסטע טענות צו דער קהלה זענען, אז זי איז ניט דעמאקראטיש, אז פלייש איז טייער, אז זיי געהען העכערע שחיטה געלט אויף עופות, און פארוואס די דעלעגאטען ווערען ניט גערופען צו די פארזאמלונגען.

א קאמיטעט פון זיבען איז ערוועהלט געווארען איבערצוגעבען דעם באשלוס צו די קהלה טוער, און אויך ברענגען אן ענטפער צוריק צו דער קומענדער פארזאמלונג.

מאסענפארזאמלונג פאר פאראייניגטען פאלעסטינע אפיל קאמפיין זונטאג 18-טן מאי אין סטענדערד טעאטער

פארטרעטער פון איבער 40 אידישע ארגאניזאציעס האבען זיך נעכטען פארזאמעלט אין ציון האל צו א ספעציעלער קאנפערענץ ביי וועלכער פלענער זענען אויסגעארבייט געווארען פאר דעם קומענדען פאראייניגטען פאלעסטינע אפיל רען אין טאראנטא דעם 26-טען מאי, מיט קאמפיין וועלכער וועט אנגעהויבען ווע־ דר. סטיפען ס. וויז אלס עהרען גאסט.

ביי דער קאנפערענץ איז באשלאסען געווארען, אז א מאסען-פארזאמלונג זאל פארקומען פאר דעם צוועק זונטאג דעם 18-טען מאי אין סטענדערד טעאטער. די פארזאמלונג וועט אדרעסירט ווערען פון ראביי וואלף גאלד, וועלכער איז א בארוהמטער רעדנער.

די קאנפערענץ איז אדרעסירט געווארען פון מר. מ. געלבער, וועלכער איז דער טשערמאן פון קאמפיין, ער האט מיט זיין רעדע אינספירירט די דעלעגאטען.

עס איז דערוועהלט געווארען דער פאלגענדער קאמיטעט צו אראנזשירען די פארזאמלונג אין סטענדערד טעאטער: א. קעש, ה. לאזארעסקו, ס. קאנאריק, ס. גאנגבאר און מ. קרעמער.

היינט אווענט וועט פארקומען א פארזאמלונג אין הויז פון מר. ע. פולען, 285 ראסעל היל ראוד, וועלכער איז דער טשערמאן פון באנקעט קאמיטעט. ביי דער פארזאמלונג וועלען צוטיילט ווערען בילעטען צו פארקויפען.

הענרי ס. ראזענבערג איז געווען דער פארזיצענדער פון דער קאנפערענץ.

אנטיסעמיטישע סטודענטען אטאקירען אידען אין די גאסן פון בוקארעסט, קוזא שיסט אידען מיט גיפטיגע פיילען

פאליציי פאטרולירט די גאסען פון בוקארעסט צו פארהיטען פון פאגראמען. — קוזא האט שוין אנגעהויבען זיינע גיפטיגע רעדעס אין פארלאמענט, באליידיגט די אידען און די אידישע רעליגיע. — פאגראם אטמאספערע אין בעסאראביע.

בוקארעסט, מאי 11. (איטא).

דער היגער פאליציי-שעף האט ארגאניזירט ספעציעלע פאליציי צו פאטראלירען די גאסען און צו ארעסטירען יעדען איינעם, וואס וועט שטערען די ארדנונג. דער דאזיגער שריט איז אנגענומען געווארען נאכדעם ווי די אנטיסעמיטישע סטודענטען האבען נעכטען אטאקירט אידען אין פארשידענע טיילען פון שטאדט.

דער יורידישער טריבונאל פון יאסי האט באשטעטיגט דעם ארעסט פון א צאהל אידען אין טארגופרומאס, וואס האבען זיך געשטעלט אנטקעגען די אטאקעס פון די קוזיסטישע סטודענטען, וועלכע האבען געפייערט דעם זיג פון זייער פיהרער אין די וואהלען צום פארלאמענט, און אכט מענשען פון ביידע צדדים זענען דערביי פארוואונדעט געווארען.

א היציגע דעבאטע וועגען דעם אינצידענט אין טארגופרומאס איז פארגעקומען אין רומענישען פארלאמענט. פראפעסאר רישקאנו, פון יאסי'ר אוניווערזיטעט, האט אין זיין אייגענעם נאמען און אין נאמען פון די פראפעסארען מיראנעאש און באילא, געמאכט אן אנפראגע וועגען די אינצידענטען אין טארגופרומאס און האט אונטערשטראכען, אז די אידען זענען ניט שולדיג, נאר אז פראפעסאר קוזא איז דער אמת'ער שולדיגער. פראפעסאר רישקאנו האט געפאדערט, אז א פולשטענדיגע אויספארשונג זאל געמאכט ווערען.

דער סאציאל-דעמאקראטישער דעפוטאט, יומאנקא, האט אונטערשטיצט פראפעסאר רישקאנו. אבער דעפוטאט ראנג האט געמאכט א פארזוך צו ווארפען די גאנצע באשולדיגונג פאר די אינצידענטען אין טארגופרומאס אויף די דארטיגע אידען.

פראפעסאר קוזא האט באשולדיגט, אז די אידען האבען אנגעפאנגען דאס געשלעג, און האט באצייכענט די אידישע רעליגיע אלס „פארברעכעריש” און האט דערביי באנוצט דעם באליידיגונגס-אויסדרוק „זשידאני”.

דעפוטאט פאגור האט פראטעסטירט געגען קוזא'ס שפראך און איז אונטערשטיצט געווארען פון די מייסטע דעפוטאטען, ווי אויך פון דעם פארזיצענדער, פראפעסאר אנדרעי.

דער אידישער דעפוטאט, יוסף פישער, האט ערקלערט, אז ערנסטע אנטיסעמיטישע אומרוהען זענען פארגעקומען אין מארמאראש. דער וויצע-אינערן מיניסטער, אנגעלעסקו, האט פארשפראכען צו מאכען וועגען דעם אן אויספארשונג, און צו באשטראפען די שולדיגע.

פאגראם אטמאספערע הערשט אין בעסאראביע

קישינעוו, מאי 11, (איטא).

א פאגראם אטמאספערע הערשט איצט אין פיעל שטעדט אין בעסאראביע אלס רעזולטאט פון קוזא'ס זיג אין די וואהלען צום פארלאמענט און אויך אלס רעזולטאט פון געשלעגען, וואס זענען פסח צייט פארגעקומען לעבען א היגען קלויסטער, ווען קאנאוואלאוו, א קריסטליכער שול-אינגעל איז דערשטאכען געווארען.

די פאליציי האט ארעסטירט א צאהל פערזאנען, וואס האבען זיך באטייליגט אין די געשלעגען, צווישען זיי דעם אידען ראזענבערג. דערווייל איז קאנאוואלאוו געשטארבען פון די וואונדען אין שפיטאל, און די פאליציי האט אנגעהויבען אן אויספארשונג.

די אנטיסעמיטען האבען אבער אויסגענוצט די געלעגענהייט פאר אפענער אנטיסעמיטישער פראפאגאנדע, און בולינאנישער טעטיגקייט, ברעכענדיג פענסטער פון אידישע הייזער און קראמען. די אגיטאציע איז ספעציעל שטארק צווישען די סטודענטען אין די גימנאזיעס. באטש די אידישע באפעלקערונג אין קישינעוו האט זיך געווענדעט צו דער לאקאלער מאכט און האט אנגעוויזען אויף דער געפאהר פון דער פארשפרייטער אנטיסעמיטישער פראפאגאנדע, איז די אגיטאציע נאך ניט אפגעשטעלט געווארען און אידען לעבען אין שרעק פאר פאגראמען.

איד אנטזאגט זיך פון זיין טאכטער אין עפענטליכען געריכט ווען זי ווערט געמשפט אלס קאמוניסטקע

מילוואקי, וויס., מאי 11. (איטא).

א ריהרענדע סצענע האט זיך נעכטען אפגעשפילט אין היגען מוניציפאלען געריכט, ווען לייב מאגארטשאק, א שמש פון דער ארטיגער שול, האט זיך אפגעזאגט פון זיין 19 יעריגער טאכטער סאניא מייסאן, פאר איהרע קאמוניסטישע טעטיגקייטען.

די סענסאציע איז געווארען נאך גרעסער, ווען דער שמש האט ערקלעהרט, אז ער איז א רב. דער פרומער פאטער האט געטראגען א יארמעלקע ווען ער האט גענומען די שבועה, און האט ערקלעהרט, אז סאניא מייסאן איז זיין טאכטער, און אז איהר אמת'ער נאמען איז חיה, באטש ווען האט זי ארעסטירט פאר פארשפרייטען קאמוניסטישע ליטעראטור, האט זי אנגעגעבען איהר פארשטעלטען נאמען, און האט ערקלעהרט, אז איהרע עלטערען זענען געשטארבען.

„זי איז ניט מעהר מיין טאכטער”, האט דער שמש ערקלעהרט, „איך האב געהאט א טאכטער מיט'ן נאמען חיה, וואס איז איצט באקאנט אונטער'ן נאמען סאניא מייסאן”.

די טאכטער איז געשטאנען פארשעהמט ווען דער אלטער פאטער האט מיט טרעהרען אין דער שטים געמאכט זיין ערקלעהרונג.

אפמאך געשלאסן מיט רעגירונג פון פערו פאר אידישער קאלאניזאציע, מעלדעט בערלין

בערלין, מאי 11, (איטא).

אין היגע אימיגראציע קרייזען איז דערקלעהרט געווארען, אז די וואס זענען פאראינטערעסירט מיט דער געפלאנטער אידישער עמיגראציע נאך פערו, און מיט דעם פארשלאג פון פערו צו געבען די אידען דארט א טעריטאריע, האבען שוין געשלאסען אן אפמאך מיט דער רעגירונג פון פערו, און אז באראן פאן מאלצאן, אן אנקעל פון דעם געוועזענעם דייטשען אמבאסאדאר אין די פאראייניגטע שטאטען, זוכט צו פאראינטערעסירען אידישע קרייזען, אז אידען זאלען זיך באטייליגען אין דעם אפמאך.

ביז איצט איז דר. קירשבערג דער איינציגער, וואס איז פאראינטערעסירט אין דעם פלאן.

אמבאסאדאר צווייפעלט וועגען פלאן

וואשינגטאן, מאי 11, (איטא).

סעניאר אלווארע דע בוענאוויסטא, דער היגער שטעל-פארטרעטער פון פערו'אישען אמבאסאדאר, האט היינט דערקלעהרט צו דער „איטא”, אז ער צווייפעלט צי דער פלאן, וואס איז באריכטעט געווארען פון בערלין, בנוגע קאלאניזירען אידען אין פערו, האט דערגרייכט א שטופע פון ערנסטער באטראכטונג, אדער צי די רעגירונג האט שוין גענומען אן אפיציעלע שטעלונג צו דער פראגע.

דאס מיינט אבער ניט, אז דער באריכט וועגען דעם פלאן איז אינגאנצען גרונדלאז. סעניאר בוענאוויסטא האט ערקלעהרט, אז די אמבאסאדע האט ניט ברעה ארויסצושיקען אן אנפראגע צו דער פערו'אישער רעגירונג, ווייל דער ענין איז אויסער דער געביט פון דער אמבאסאדע. אזוי ווי דער באריכט קומט פון בערלין, האט ער ערקלעהרט, אז די פערו'אישע אמבאסאדע דארטען האט אפשר וועגען דעם געקראגען אינפארמאציע.

שפיאנען פאר דער סאוועטען רעגירונג פארמשפט

בוקארעסט, מאי 11.

דער געוועזענער פאליציי-שעף טיבאקו איז פאר'משפט געווארען צו 10 יאר געפענגניש און צו 100 טויזענט לעי שטראף, נאכדעם ווי'ן עס האט זיך דערקלעהרט שולדיג אין שפיאנאזש פאר דער סאוועטען רעגירונג.

טיבאקו'ס פרוי איז פארמשפט געווארען צו 5 יאר געפענגניש, און די 3 רומענישע קורירען וועלכע האבען געארבייט פאר טיבאקו'ן זענען אויך פארמשפט געווארען צו 5 יאר. אלע האבען זיך דערקלעהרט שולדיג.

לאיער סעם פעקטאר א קאנדידאט אין סענטער וועסט טאראנטא

לאיער סעם פעקטאר, וועלכער פארטרעט ווארד פיער אין סיטי קאנסיל און איז פאפולער אין די ליבעראלע קרייזען, וועט זיין דער ליבעראלער קאנדידאט פאר סענטער וועסט טאראנטא, אין די קומענדע וואהלען.

לאיער פעקטאר איז לעצטענס זעהר פאפולער, א דאנק זיינע לעצטע האנדלונגען אין קאנסיל. און זיינע ליבעראלע פריינט זענען זיכער אז ער וועט ערוועהלט ווערען אין סענטער וועסט, וואו עס איז פאראן א גרויסע אידישע באפעלקערונג.

צרות פון קינדער

א שפאנענדער ראמאן פון אידישען לעבען אין פוילען

פון מ. ווארשאווער

(פארזעצונג)

אבער ווען זי איז שוין געשטאנען איינגאנצען א פארטיגע און איז שוין גע־האט ארויסגעגאנגען פון שטוב, — האט זי דערהערט ווי די טיר פון זייער וואוי־נונג האט זיך נאכאמאל געעפענט און גלייכצייטיג האט אראפגעגידערט איהר פאטער'ס קול:

— חנה'לע!

— וואס איז? — האט זי זיך אויס־געדרעהט און געזעהן, ווי דער פאטער געהט אויך אראפ.

— געהסט ערגעץ? — האט ר' אי־טשע געפרעגט, אראפקומענדיג צו איהר.

— יא.

— געשעפטליך?

— ניין, היינט איז דאך זונטאג. איך ארבייט היינט נישט.

— וואו־זשע דען געהסטו?

— איך געה אריבער צו א חבר'טע. וועלען מיר צוזאמען געהן שפאצירען.

— ס'איז ווייט פון דאנען?

— אין יענע גאסען.

— נו, גוט. איך וועל דיך אביסעל צופירען.

אנקע'ן איז עס נישט געווען אויף דער האנט. זי האט נישט געוואלט, דער פא־טער זאל וויסען וואוהין זי געהט. עס וואלט געווען חושד. ער וואלט עס נישט אריבערגעטראגען. אבער דערווייל האט זי נישט געהאט קיין ברירה און זי איז צוזאמען מיט'ן פאטער אראפגעגאנ־גען.

זי האט געטראכט, אז אויפ'ן וועג מיט'ן פאטער וועט זי אריין אין ערשטען־בעסטען טויער; זאגען, אז דא טאקע וואוינט איהר חבר'טע און אזוי־ארום באפרייען זיך פון פאטער.

דער טאטע מיט דער טאכטער זע־נען א שפארע ווייליע געגאנגען שטיל. אנקע האט אבער געפיהלט, אז דאס היינ־טיגע געהן פון טאטען האט עפעס א באַ־דייטונג. אפשר איז ער געוואויר געווארען, אז זי געהט צו מאריע'ן? אפשר וויל ער זי אויספרובען? אפשר וויל ער איהר נאכקוקען?

עס האט זי אבער געוואונדערט. פאר־וואס ער שווייגט אזוי, ווען ער זאל טאקע וויסען, אז זי טרעפט זיך מיט דער שוועס־טער, וואלט ער נישט געשוויגען. ער וואלט רעאגירט אנדערש. ער וואלט גע־שריען, ער וואלט באלד ארויס מיט'ן סוד.

טא וואס־זשע באדייט דאס איצטיגע מיטגעהן?

זיי זענען ארויס אויף מארשאלקאווסקא גאס. אן עולם יום־טוב'דיג אנגעטא־נענע מענשען האבען זארגלאז שפאצירט. דאמען האבען געטראגען אויף זיך די שעהנסטע, די נייעסטע טואלעטען. עס האט געשמעקט אין דער לופט מיט פער־פום און מיט אויפוואכונג.

דער טאטע מיט דער טאכטער האבען זיך אויסגעמישט מיט'ן גרויסען עולם. אבער דערווייל האבען זיי נאך אלץ געשוויגען. אנקע האט באשלאסען ביי זיך, אז דארט אין יענעם הויז אריין, וועט זי איצט אריינגעהן און געזעגענען זיך מיט'ן פאטער.

אבער אין דער אייגענער צייט האט ר' איטשע זיך אנגערופען:

— דו מוזט אצינד געהן צו דיין חבר'טע?

— וואס איז דען, טאטעשי? — האט אנקע אויסגעדרעהט א פאר'חידוש'ט פנים.

— גארנישט. איך פרעג נאר.

זי האט געוואלט זאגען, אז זי מוז טאקע, אבער דעם פאטער'ס שטילע שטים האט זי אזוי ווי צוריק־געזעצט.

— ניין — האט זי פאמעליך געענט־פערט, — איך מוז נישט געהן, און דער־ביי געקוקט פארשעהנדיג אויפ'ן פאטער'ס פנים.

— אז דו מוזט נישט — האט ר' איטשע געזאגט — וועל איך דיך בעטען, זאלסט אצינד נישט געהן.

— פארוואס?

— איך וויל מיט דיר עפעס שמוע־סען.

אנקע'ן האט א קלאפ געטאן אין'ן האר־צען.

— דא, אויף דער גאס? — האט זי געפרעגט.

— וואס ארט דיך, אז אויף דער גאס?

— כ'מיין, אז אין דער היים...

— אין דער היים קאן איך מיט דיר וועגען דעם נישט שמועסען. מען וועט אונז שטערען.

— אזא וויכטיגע זאך איז עס?

— ס'איז יא וויכטיג — האט ר' איטשע א קניטש געטאן מיט'ן קאפ און נאך א ווייליע מיישב זיין זיך געענדיגט — און ס'איז נישט וויכטיג.

— וועלען מיר עס אפשר אפלייגען אויף א צייט מאל, טאטעשי?

— ניין. כ'וואלט געוואלט, אז מיר זאלען היינט ריידען דערפון.

— מילא, אז דו ווילסט — הער איך דיך, טאטעשי...

— נו, און די חבר'טע וועט ווארטען אויף דיר?

— זי וועט ווארטען. אבער איך קאן טעלעפאנירען צו איהר, אז איך קאן ניט קומען.

— דאס וואלט געווען די גלייכסטע זאך.

אנקע איז אריין אין אן אפטייק. אנ־געקלונגען צו דער שוועסטער. יענע זאל נישט ווארטען אויף איהר, ווייל זי, אנקע, וועט נישט קאנען קומען און איז צוריק ארויס צום פאטער.

— שוין?

— שוין...

— גאנץ גוט — האט ר' איטשע פאר־צויגען דעם ציגאר — אבער דא, אין דער דאזיגער ענגשאפט, וועלען מיר גארנישט קאנען ריידען.

— טא וואו־זשע דען?

— איך וועל דיר זאגען. לאמיר אריינגעהן אין זאקסישען גארטען. דארט וועלען מיר זיך אוועקזעצען, קיינער וועט אונז נישט הערען, וועלען מיר שמועסען.

— אויך גוט — האט אנקע מסכים געווען און איהר נייגעריגקייט איז פון מי־נוט צו מינוט געווארען אפענער און גע־שפאנטער.

דער זאקסישער גארטען איז געווען פול מיט מענשען און מיט קינדער, די זון איז דא געווען מעהר צוברענט, ווי אין גאס. דא האט זיך, דאכט זיך, מעהר גע־ברענט, ווי אויף די טראטוארען.

דער טאטע מיט דער טאכטער האבען זיך אויסגעזוכט אן ארט אין א שטיל ווינ־קעלע, אוועקגעזעצט זיך און ביידע האבען זיך געגרייט צום שמועס.

ר' איטשע האט טיעף געצויגען דעם ציגאר און געלאזט געדיכטע קנוילען רויך. אנקע האט אויך געוואלט פאררויכערען א פאפיראס, אבער אין פאטער'ס געגענ־ווארט האט זי דאס קיינמאל נישט געטאן. איבעריגענס, האט ר' איטשע נישט גע־וואוסט, אז פון צייט צו צייט פארציהט זיך אנקע מיט א פאפיראס.

איז זי געזעסען אומגעדולדיג, אויפ־געשפיצט און געווארט, וואס דער פא־טער וועט איהר זאגען.

— דאכט זיך, — האט זיך ר' איטשע ענדליך אנגערופען — אז איך בין נאך מיט דיר קיינמאל נישט געזעסען אין זאק־סישען גארטען.

— איך געדענק נישט.

— איך געדענק אויך נישט. עס איז אביסעל אויסטערליש, נישט אמת? — האט ער זיך אויסגעדרעהט צו איהר מיט'ן פנים.

— פארוואס? מיר איז זעהר ליעב צו זיצען מיט'ן איינציגען טאטעשי אין זאק־סישען גארטען.

ר' איטשע האט געשמייכעלט.

— אבער מיט יונגעלייט — האט ר' איטשע געזאגט — ביזטו שוין דא נישט איינמאל געזעסען.

— א סך מאל — נישט. און ווען אפילו יא — איז עס דען אן עולה?

— ניין, חלילה, נישט מעהר. מען דארף מעז וויסען מיט וועמען צו זיצען.

— מיינסטו, אז דיין טאכטער ווייסט נישט?

— כ'גלויב, אז זי ווייסט.

— טא וואס ווילסטו מיט מיר ריידען, טאטעשי?

— פארשטעהסטו — האט ר' איטשע נאכאמאל א ציה געטאן דעם ציגאר — עס געהערט אפילו נישט צו מיר. אזעלכע זאכען טוט א מאמע.

אנקע'ס פנים איז געווארען איינגאנצען פארמאכט און איינגעהערט.

— אבער דו, לידער — האט ר' איטשע ווייטער געצויגען — האסט נישט קיין מאמע.

ער האט טיעף אפגעצויגען דעם אטעם אזוי ווי ער וואלט אפגעזופצט און פאר־ענדיגט:

— מוז איך זיין אי טאטע אי מא־מע...

ס'איז שטיל געווארען. אנקע האט דערקענט, אז דעם פאטער איז זעהר שווער צו ריידען. אבער שטערען איהם האט זי נישט געוואלט. זי האט געווארט.

(ווערט פארגעזעצט)

קויפט אייערע קוילען פאר'ן ווינטער ביי דער גוט־באקאנטער קוילען־פירמע

יאנאווער קאהל קאמפאניע

מיר פארקויפען ריטייל און האלסייל אלע סארטען קוילען, ווי אויך ווארטע קוילען פאר בלאוערס, וועלש קוילען פאר פוירנייס און בלאוערס.

איר קענט ביי אונז קויפען די בעסטע ריידיאס אויף לייכטע טערמס.

אפיס טעלעפאן עדלייד 3766.
רעז. טעל.: טריניטי 8781.
268½ קווינסטר. וו.

Morris Auto Body Repair Company

מיר זענען גרייט צו טאן אלץ פאר אייער אויטאמאביל, און צו פאר־ריכטען די באדי, דעם פענדער, רעדיאייטאר, לעמפס, עקסעלס, טשייסיס, רעדער "דיוקא" איבערפארבען. אלע ארבייטען געמאכט שנעל און גאראנ־טירט. מעסיגע פרייזען.

464 באטהורסט סט. טריניטי 1950
לעבען קאלעדזש סט.

ו. סי. טשארטערס און סאן

ארכיטעקטס

אויב איר דענקט איבערצובויען אייער הויז, סטאר אדער שאפ, אדער צו בויען וועלכעס עס איז א נייעם בילדינג, רופט אונז פאר פרייע באראטונג.

מיר וועלען אייך מאכען אייער פלאן און ספעסיפיקיישאן און אייך אכטונג געבען אויף אייער קאנטראקטאר פאר זעהר א מעסיגען פרייז. — טעלעפאנירט אונז צו יעדער צייט, און מיר וועלען אייך גלייך זעהן.

W. C. CHARTERS & SON
UNION TRUST BLDG. VICTORIA & RICHMOND STS.
ELGIN 6426

ביליגער ווי איבעראל

ניט פארגעסט

241 קווין סט. וו.

דעם גרויסען דזשועלרי סטאר פון

ג. קלינג

דיימאנדס און וואטשעס

די בעסטע אין דער וועלט. קומט און איבערצייגט זיך.
א סעט פון 26 שארפע מעסערס, גאפעל און לעפעל פאר בלויז
$7.95
נאר אין

G. KLING
241 QUEEN STREET W.
ELGIN 8021

קומט א גאנצע וואך. שבת בייטאג איז געשלאסען.

וואס קאסט עס?
אבסאלוט גארנים

איינע פון אונזערע "לאנג טערמס ענ־דאומענט" פאליסי איז אן אינ־וועסטמענט, ניט אן עקספענס. דאס אומקעהרען פון אייערע דעפאזיטס, אדער מעהר, איז פארזיכערט סאי איהר לעבט אדער שטארבט, אדער איהר ווערט איינגאנצען אונפעהיג צו פארדינען.

פאר ווייטערדיגע איינצעלהייטען שרייבט צו

טאראנטאר בראנטש:
602 פעדעראל בילדינג
טעלעפאן עדלייד 5441

MONTREAL
Insurance LIFE Company
"די פריינדליכע קאמפאניע"

דרוק־ארבייט
פון בעסערען סארט
ווערט געמאכט אין
„אידישער זשורנאל“
פרינטינג דעפארטמענט

פייפער הענגינג און פיינטינג

איך מאך די בעסטע דזשאבס אין פיינטינג און פייפערהענגינג. גוט און ביליג. בעסטע צופרידענהייט. טעלעפא־נירט גלייך טריניטי W 7304.
מ. קירשענבוים 30 קאר סטריט.

דזשענעראל קארפענטער קאנטראקטארס

ה. גראנטשטיין

מיר מאכען די בעסטע ארבייט, ווענדט זיך צו אונז פאר די ביליגסטע עסטימייטס.

הארדוואוד פלארס
פראנטס, גאראדזשעס, ווארענדעס, פרענטש טירען, פארשידענע פעקטארי ארבייט א. ז. וו.

ארכיטעקט דרעפטסמאן

מאכט פלענער און נעהמט ארויס פערמיטס אין סיטי האל, פאר ביל־דינגס, גאראדזשעס, ווארענדאס, סעלערס, א. ז. וו. פאר בילדערס און קארפענטערס א ספעציעלער פרייז. בעסטע ארבייט צו מעסיגע פרייזען.

טעלעפאנירט טריניטי W 2095
107 אקספארד סטריט.

שיקט אייערע קרובים

הילף

קומט אדער טעלעפאנירט אייער ארדער
— צו —
חפצ"ים שיפסקארטאר
DOMINION TICKET OFFICE
(עדלייד 5971)
143 קווין סט. וועסט

אמעריקאנער דאלארען געצאלט איבעראל.
געלט געשיקט 2 מאל טעגליך.
ביליגע רעיטס.
שיפסקארטען, בירגער־פאפירען, אינשורענס. 13 יאהר אין ביזנעס.

צו פארקויפען

3 ערוואקסענע מענשען פארלאנגען צו רענטען 5 רומס מיט קאנוויניענס אין געגענד פון ספעדינא צו קלינטאן נארט פון קאלעדזש.
שרייבט זשורנאל באקס 991.
2135-5-18

וועד האט איבערצוגעבען א גוט געהענדיגע גראסערי. לאזט וויסען ביי טעלעפאן טריניטי W 8231.
561-5-12

לידיס רעדי טו וועהר צו פארקויפען פרעגט הערי איזאקאוויטש 1447 דזשע־ראַרד איסט.
539-5-12

צו פארקויפען פערד און וואגען און הארנעס. ביליג. פרעגט 156 גרענדזש עוו.
596-5-12

צו פארקויפען 1 טאן פארד טראק, בארגיין, פאסיג פאר פעדלער. פרעגט קארין 272 אגוסטא עוועניו.
571-5-12

צו פארקויפען לידיס רעדי טו וועהר. גוט געהענדיגע ביזנעס. באטה־רום און גרויסע רום אין די בעק. רענט 35 דאלאר א מאנאט. פרעגט 1595 בלור סטריט וועסט.
535-5-12

צו פארקויפען גראסערי, טאבאקא און קאנפעקשאנערי אין גוטען ביזנעס סעקשאן. אייגענטימער געהט ארויס פון ביזנעס. פרעגט 587 קינג סט. וועסט.
575-5-12

א דייטשער עקספיריענסד אויטא־מאביל און מאשינערי מעקעניק פאר־לאנגט א דזשאב. פרעגט 86 קלערמאנט סטריט.
594-5-12

צו פארקויפען 1927 שעוו האלבען טאן טראק, אין גוטען ארדער, פענעל באדי ביליג. פרעגט 459 קווין סט. וועסט.
588-5-12

70 דאלאר קויפט 10 פיעס קיטשען סעט אזוי ווי ניי. 373 גריים סטריט.
607-5-12

פוירפעקט אפאלסטע־רינג קאמפאני

בעלי מלאכות פון ערשט קלאסיגע טשעס־טערפילדס און אלערליי אפאלסטערינג אויך אלערליי ריפיירינג געמאכט אין אייער הויז אדער ביי אונז.
צופרידענהייט גאראנטירט.
פרייזען ביליגע
טעלעפאנירט טריניטי W 6265
591A דאנדעס סט. וו.

חזן ב. וולאדאווסקי

היגיעניש ־ געשולטער סוירדזשען
מוהל
— אויך —
מאדערנער מסדר קדושין
סוירוויסעס אין ענגליש

עלטערען פון קינדער זאלען דאך נעהמען אין אנבעטראכט, ווייל דאס איז פאר בענעפיט פון זייערע קינדער.

קאנטרי לייט קענען מיך אויך רופען צו זייערע שמחות. איך וועל קיינעם ניט אנטזאגען צו קומען.

וואוינונג 62 בראנזוויק עוועניו.
טעלעפאן קינגסדייל 8882.
ארימע אומזיסט.

פוירנייס

איצט איז די צייט צו אינסטא־לירען אייער פוירנים אדער אריינשטעלען אן אנדערען פאר א פרייז וואס וועט אייך סור־פרייזען. מיר האנדלען מיט "עדזשעק" פוירנייס, וועלכער איז גאראנטירט פאר 15 יאהר. מיר האבען אויך די אידזשענסי פאר פיעז פארנייס". רופט אף קינגסדייל 8284, און איבערצייגט זיך אז אונזערע פרייזען זענען ביליגער ווי ער־גען אנדערש.

פארלאנגט

אקאונטענט — בוקקיפער פארלאנגט צו האלטען ביכער פאר קליינע פירמעס. טעלעפאנירט עדלייד 2766, אווענטען און האלידייס טריניטי W 7048.
3305-6-7

א יונגע נירס פארלאנגט א פאזישאן אין א דאקטארס אדער דענטיסטס אפיס ווי אויך פריוואטע נוירסינג. טעלעפאן טריניטי 9584.
***

פארלאנגט א פרוי אדער א מיידעל צו הויזארבייט. מוז קענען קאכען. פרעגט 543 פאלמערסטאן בולווארד.
2132-5-2

א גוטער מענער שניידער ארבייטער ניט לאנג אין לאנד זוכט א דזשאב. טע־לעפאנירט קינגסדייל 1490.
566-5-13

א דייטשער מאן, אן עקספיריענסד גערטנער פארלאנגט צו טאן עני ארבייט. פרעגט עדלייד 5761.
574-5-12

א דייטשער מאן פארלאנגט צו טאן בלעקסמיט ארבייט אדער עני אנדערע ארבייט. פרעגט 300 ריטשמאנד סטריט וועסט. טעלעפאן עדלייד 5761.
573-5-12

אן עקספיריענסד עקזאמינער שניי־דער ביי ליידיס קאוטס, פארלאנגט א דזשאב. פרעגט טעל. עדלייד 2950.
577-5-13

פארלאנגט אן עקספיריענסד קעכין אין א זומער פלאץ, גוטע וויידזשעס. טעלעפאן עלגין 8042.
576-5-13

א דייטשער יונגערמאן זוכט צו טאן אלערליי הויז ארבייט אדער אלס א גערט־נער. פרעגט 43 גרענדזש עוועניו. טע־לעפאן טריניטי W 3345.
584-5-12

פארלאנגט עקספיריענסד דרעס אפ־רייטארס. פרעגט ראקסי דרעס, 130 ספעדיינא עוועניו, פעשאן בילדינג.
2137

פארלאנגט עקספיריענסד אפרייטארס צו לידים טיילארד דרעסעס. פרעגט וואל־מאן דרעס, 121 ספעדיינא עוועניו.
2136

א גוט ערפאהרענע קעכין פארלאנגט א דזשאב אין א זומער רעזארט אדער קינדער קעמפ. זיך ווענדען 399 שאו סט. טעלעפאן לאמבארד 9747.
612-5-14

פאטראניזירט די איינציגע אידי־שע ווינדאו קלינינג קאמפאני

NEW YORK WINDOW CLEANING CO

מיר אטענדען צו אלערהאנד הויז פעקטארי אפיס און סטאר קלינינג בעסטע ארבייט צו די ביליגסטע פרייזען. מיר מא־כען קאנטראקטען מאנאטליך, און יעהרליך. 422 בעי סטריט. טעלע־פאן עדלייד 3087 נאך 7 אווענטען טריניטי M 6520

NEW YORK WINDOW CLEANING CO
422 BAY ST

קויפט אייערע מאטראצען, ספרינגס און בעטען דירעקט פון פעקטארי

איר שפארט פיעל געלט.

איר האט א געלעגענהייט צו איינ־שפארען דעם סטארקיפערס פראפיט און האבען די בעסטע מאטראצען צו די ביליגסטע פרייזען. קומט איבער־צייגט זיך.

ספעשעל פאר אפריל
ספרינגט מאטראצען גאראנ־טירט פאר 5 יאהר,
בלויז $12.00

Sterling Bedding Co.
34 דיארסי סט.
טעל. טריניטי 3773.

National Co operative Credit Society Limited
(רעגיערונגס טשארטער)

נעהמען אן אפליקאציעס פאר הלוואות און מיטגלידערשאפט

602 טעמפעל בילדינג.
טעגליך פון 9.30 ביז 6.
טעלעפאן עדלייד 7128 — 2766
ברענטש רום 10 לייבאר לייסעאום, יעדען מיטוואך פון 7 ביז 10 אווענט. זונטאג פון 11 ביז 1.

צו פאררענטען

צו פאררענטען א פארנישד רום מיט אלע באקוועמליכקייטען פאסיג פאר א יונגענמאן. פרעגט 287 קאלעדזש סטריט נייער ספעדינא עוו.
***

צו פאררענטען 4 רומיגע אפארט־מענט אלע קאנוויניענס. יעצט ליידיג. פרעגט מר. יאלעס 67 באלדווין סטריט.
578-5-12

צו פאררענטען 516 מענינג עוועניו צוויי פאמיליע הויז. 65 דאלאר א מא־נאט, אלע קאנוויניענס.
176 גריים סטריט הויז 50 דאלאר א מאנאט.
564 קאלעדזש צו פאררענטען א פלעט פון 4 רומס. נייע הארדוואוד פלארס 35 דאלאר א מאנאט.
פרעגט קינגסדייל 7038.
592-5-12

צו פאררענטען א פלעט פון צוויי אדער דריי שעהנע רומס. אלע קאנ־וויניענס. פרעגט 12 ראסעל סטריט.
602-5-12

צו פאררענטען א פלעט פון 3 אדער 4 רומס, הארדוואוד דורכאוים. ניי דע־קארירט, סינק אין קיטשען, גלייך אריין צו מופען. גאראדזש אויב נויטיג, 39 גריים סטריט.
605-5-13

צו פאררענטען א שעהנע פארנישד רום אויף פאלמערסטאן בולווארד. פרעגט טריניטי 6062.
604-5-12

צו פאררענטען דריי אדער 4 רומס מיט אלע קאנוויניענס, הארדוואוד פלארס 597 שאה סטריט נעבען הארבארד. מיט א גאראדזש אויב נויטיג.
585-5-16

צו פאררענטען א שעהנעם פלעט פון פון דריי גרויסע רומס הארדוואוד פלארס סטים היט, סינק אין קיטשען, גלייך אריינמופען פרעגט 15 ראס סטריט, צווישען קאלעדזש און סיסעל.
589-5-14

צו פאררענטען 3 אדער 4 רומס, סאן רום, ניי דעקארירט, הארדוואוד פלארס, סינק אין קיטשען 147 ביטרים סטריט.
טעלעפאן טריניטי J 4826.
583-5-12

צו פאררענטען 3 שעהנע רומס, סטים היט, הארדוואוד פלארס, סינק אין קי־טשען, טעלעפאן. פרעגט 88 גריים סט. טריניטי W 5450.
611-5-15

רעוו. ש. ז. גרינגארטען

אנערקענט אין אלע האספיטעלער אלס מוהל פון ערשטען גראד, אויך אן אינטעליגענטער מסדר קדושין

רופט מיר אויף אייערע שמחות. איך וועל אייך דינען צו דער בעסטער צופרידענהייט.

פאר ארימע אומזיסט
מיין אדרעס:
395 מארקהאם סטריט
טעלעפאן טריניטי F 8406.

עלעקטרישען

הויז ווייערינג און ריפיירינג, עסטי־מענטס. קיין דזשאב צו גרויס אדער צו קליין. קיין שארען צו דעקאראציעס ביים פיקסען.

איך האב אויך א פולען סטאק פון הארדוועיר פיקסטשורס, לעמפס און רופינג סופלאיס.

דזש. דזשייקאבסאן
926 דאנדעס סטריט, וועסט.
טעלעפאן טריניטי 2111.

האט איהר אויגען טראבעל?
האט איהר קאפ שמערצען?
דאן זעהט זיך מיט דעם אידישען
אפטאמעטריסט
און אפטישען
דר. הענרי העררים
279 קאלעדזש סט.
(לעבען ספעדיינע)
אפען ביז 9 איהר אין אווענט.

Dr. Henry Harris
EYESIGHT SPECIALIST
Phone Trinity 6604
179 College St., near Spadina
Open until 9 p.m.

וואל ... סטריט

(א העכסט שפאנענדער ראמאן פון דעם אידיש-אמעריקאנעם לעבען היינט צו טאג, געבויט אויף די לעצטע פאסירונגען אין וואל סטריט.

— פון —

מארק סארדעל

(פארזעצונג)

— איך ווייס ניט ווי אזוי... — האט בעקי געזאגט כמעט מיט א נאאיווען טאן.

— אך, בעקי, וואס איז מיט אייך! — האט בערגמאן אויסגערופען אויסער זיך — איהר ווילט מיר איינריידען, אז איהר פארשטעהט ניט וואס דא געהט פארקומען?

— פארוואס עפעס זאל איך נישט פארשטעהן? — האט זי געזאגט — איהר האט בדעה ארויפצוהויבען די "פרעזירי" אזוי הויך ווי מעגליך, לאזען דעם עולם, די סאקערס, צאהלען דעם העכסטען פרייז, און דאן — פארפלייצען דעם מארק. איז דאס ניט דער טריק וואס איהר האט אין זין?

— נו, געוויס! — האט בערגמאן געענטפערט — אודאי אזוי. ווי קען דען זיין אנדערש?

— מיט וויפיעל געלט זענט איהר אריין אין דעם אפמאך? — האט בעקי געפרעגט.

— מיט אלץ וואס איך האב — האט בערגמאן געענטפערט מיט א שמייכעל און מיט א זאנדערבארער גלייכגילטיגקייט.

בעקי האט נערוועז זיך א הויב געטאן פון איהר ביינקעל און א בלאסקייט האט זיך פארצויגען איבער איהר פנים. זי האט זיך אליין געוואונדערט אויף איהר אומרוהיגקייט. נאכאלעמען איז עס דאך געווען זיין אייגען געלט, וואס ער האט איינגעשטעלט. און אויב ער שרעקט זיך ניט, וואס דארף זי זיך שרעקען? אבער איהר שארפער אינסטינקט איז געווען אויף דער וואך.

— מענש, ווייסט איהר וואס איהר טוט? — האט זי אויסגערופען.

בערגמאן האט אלץ געשמייכעלט.

— איך האב גאר קיינמאל ניט געוואוסט, אז איהר זענט אזא דערשראקענע... — האט ער געזאגט.

בעקי האט פארשוויגען דעם קיבעץ און האט פלוצלונג א פרעג געטאן:

— און מיט וויפיעל זענען יענע אריין אין אפמאך?

— מיט א מיליאן יעדער — האט בערגמאן געענטפערט.

בעקי האט געשיינט לייכטער אפצוציהען דעם אטעם. אבער אין א מינוט ארום האט זיך ווידער באוויזען די אומרוהיגקייט אויף איהר פנים.

— זענט איהר זיכער? — האט זי איבערגעפרעגט.

— זיכער? — האט ער געזאגט — ווי קען איך זיין זיכער אין דעם? אבער דאס איז דער אפמאך. דאס איז די פארשטענדיגונג.

בעקי האט זיך געגעבען א הויב אויף פון איהר ארט.

— איך גלויב ניט די מענשען — האט זי ארויסגערעדט קורץ און שארף.

בערגמאן האט פארוואונדערט געקוקט אויף איהר.

— בעקי, וואס איז מיט אייך? — האט ער אויסגערופען — איך פארשטעה אייך ניט. האט עפעס פאסירט מיט אייך נעכטען, אדער היינט, אויפ'ן וועג אהער? עס שיינט מיר אז איהר האט אויפגעהערט פארשטעהן ביזנעס.

ווידער האט בעקי דערפיהלט ווי א שאטען פארציהט זיך איבער איהר פנים. צי איז עפעס געשעהן מיט איהר?... אבער דאס וואס איז געשעהן, האט דאך ניט צו טאן מיט וואל סטריט...

זי האט א שארפען קוק געטאן אויף איהם און האט געזאגט:

— איך וואלט עס אייך אפשר ניט געדארפט זאגען, מר. בערגמאן, נאכאלעמען, איז עס דאך אייער אייגען געלט, וואס איהר שטעלט אין קאן...

— אבער בעקי, טייערע... — האט בערגמאן אויסגערופען, אנכאפענדיג זי ביי דער האנט — איהר מוזט מיר זאגען אלץ וואס איהר דענקט און פיהלט. צוליעב דעם האב איך דאך אייך ארויסגערופען אהער.

בעקי האט זיך אביסעל בארוהיגט און האט זיך צוריקגעזעצט צום טיש.

— איך גלויב ניט דעם מר. סיימאן בלעקוואוד — האט זי געזאגט.

בערגמאן האט פארוואונדערט געקוקט אויף איהר.

— איהר גלויבט איהם ניט? פארוואס?

— איך דערמאן זיך — האט בעקי געזאגט — אז ערשט מיט עטליכע מאנאטען צוריק, האבען בלעקוואוד'ס פארטנערס פארלוירען א סך געלט אויף וואל סטריט.

— וואס-זשע האט עס צו טאן אהער?

— און איהר, מר. בערגמאן, האט דאמאלסט א סך געלט געמאכט.

— אמת — האט בערגמאן געזאגט — איהר האט דאמאלסט ארויסגעוויזען גוטע ביזנעס פעהיגקייטען.

— ניט וועגען דעם רעדט זיך — האט בעקי איהם איבערגעשלאגען.

— בעסערע ווי איצט... — האט בערגמאן זיך ניט איינגעהאלטען איהר א שטאך צו טאן.

בעקי האט זיך געמאכט ניט הערענדיג.

— איך האב מורא — האט זי געזאגט אין א ווילע ארום — אז בלעקוואוד וויל אייך ארייננכאפען אין נעץ.

— מיך? — האט בערגמאן זיך געוואונדערט.

— יא, אייך — האט בעקי שארף ארויסגערעדט — און פארוואס ניט אייך? אויף וואל סטריט זענען אלע גלייך. איהר קענט זיין א "סאקער" פונקט ווי אלע אנדערע.

בערגמאן איז בלייך געווארען.

— פון וואנען קומען צו אייך אזעלכע געדאנקען, בעקי?

— איך ווייס אליין ניט — האט בעקי ערנסט געענטפערט — אבער איך האב א מאדנע געפיהל, אז דער איצטיגער בום מיט די "פרעזירי" שערס איז א טריק ניט בלויז פאר'ן ברייטען עולם, פאר'ן "סאקער", נאר פאר אייך אויך.

בערגמאן האט מיט אמאל פארלוירען זיין פריהערדיגע פרעהליכקייט און אויפגעלייגטקייט. ער איז געבליבען זיצען ביים טיש פארטראכט און האט נערוועז געקלאפט מיט די פינגער אויפ'ן פיין געפאלישטען דעסק.

בעקי האט אויף איהם געקוקט פון דער זייט און אויף איהר ליכטיגען פנים האט זיך באוויזען א שמייכעל.

זי האט איהם לייכט א טארע געטאן ביים ארבעל.

בערגמאן האט זיך אויפגעכאפט אזוי ווי פון א טיפען שלאף.

— הא? — האט ער אויסגערופען.

— וואס-זשע זענט איהר געבליבען אזוי פארטראכט? — האט בעקי איבערגעפרעגט.

— איך טראכט וועגען דעם וואס איהר האט מיר געזאגט... — האט בערגמאן געענטפערט.

בעקי האט געשמייכעלט.

— נאכאלעמען — האט זי געזאגט — קען דאך זיין, אז איך זאל מאכען א טעות...

(ווערט פארגעזעצט)

נייעס ביי אונז אין שטאדט

יונגער באנדיט ווייזט ארויס גרויסע פעהיגקייטען

די פאליציי האט איצט אין איהרע הענט א דרייצעהן יאהריגען אינגעל, וועלכער האט זיך ארויסגעוויזען צו זיין א פעהיגער באנדיט. ער פלעגט אפשטעלען קליינע קינדער, נאכדעם ווי זיי זענען געגאנגען אין סקול, און פארלאנגען אז זיי זאלען איהם אפגעבען דאס געלט וואס די מוטער האט זיי מיטגעגעבען. די קינדער פלעגען איהם פאלגען, אויס מורא.

פון דעם האט זיך דערוואוסט די פאליציי, און ער איז ארעסטירט געווארען.

וואלטער גרין אוועקגעשיקט אין דזשייל אויף א יאר

ווען וואלטער גרין, פרעזידענט פון דער סטערלינג באנד קארפארעישאן, איז דערשינען אין קאונטי קרימינאל קאורט, אויף א צאהל קלאגען פון גנבה און פאר באשווינדלען זיינע קליענטען, איז ער פאר'משפט געווארען פון ריכטער א'קאנעל אויף א יאהר צייט באשטימט, און נאך זעקס מאנאטען ניט באשטימט, אין דער אנטעריא רעפארמאטארי אין גוועלף.

גרין האט געקראגען ניט קיין שווערע שטראף צוליעב דעם, ווייל ער איז פיזיש און גייסטיג א צובראכענער מענש. דאס איז איהם געקומען פון דער לעצטער מלחמה.

מיידעל פון ענגלאנד כאפט א שפאציר איבער קאנאדע

צו דורכשפאצירען קאנאדע צופוס איז ניט גאר קיין לייכטע און קיין אנגענעמענע זאך, אבער אויב פאר עמיצען איז עס ניט אנגענעם, איז עס אבער זעהר צופרידענשטעלענד פאר מיס קעטרין טרעוועליין, וועלכער איז די טאכטער פון דעם בריטישען מיניסטער אף עדיוקיישאן. זי לערענט אין אקספארד אוניווערזיטעט, און אזוי ווי זי האט געקראגען איהר וואקיישאן, דעריבער איז זי געקומען צו פאהרען קיין קאנאדע, כדי צו באטראכטען דאס לאנד.

איצט געפינט זי זיך אין טאראנטא, און פון דאנען, גרייט זי זיך צו באזוכען ווינניפעג, ביז וואנקאווער. די גאנצע ,,רייזע" איהרע מאכט זי צופוס.

צוברעכט זיך די האנט אומפאלענדיג

ארונטערפאלענדיג 12 פוס צו דער ערד פון א בוים, איז וויליאם טאמפסאן, א 14 יאהריגער אינגעל, שיער דערהרגט געווארען אויף טויט. ער איז אפגעקומען מיט א צובראכענער האנט. מיט עטליכע וואכען צוריק איז זיין פאטער געשטארבען אין וועסטערן האספיטאל, אונטער אן אפעראציע.

פאסירט האט דער עקסידענט, בעת א צווייג האט זיך איבערגעבראכען.

גרויסער פייער פארניכטעט געביידע אויף בעי סטריט

א פייער וואס האט אויסגעבראכען אין דעם ספארטס בילדינג אויף בעי סט. צווישען קינג און פראנט סטריט, האט געבראכט א שאדען צו דער געביידע און צו די אינוועניגסטע זאכען, אויף זעקס טויזענט דאלאר.

דאס פייער האט צוערשט אויסגעבראכען אין דעם אפיס פון דער פרעמיער קאטלערי קאמפאניע, און האט זיך זעהר שנעל פארשפרייט איבער דער גאנצער געביידע.

פאליציי ארעסטירט צוויי פערזאן פאר שענדען קליינע קינדער

דזשאהן וועלעס, 49 יאהר, ניט פארהייראט, געפינט זיך איצט אין די הענט פון דער פאליציי, אויף א קלאגע, אז ער האט פארנארט א 5 יאריג מיידעלע אין א שטאל, געבענדיג איהר קענדי, און האט דאס קינד אטאקירט. דאס קינד איז איצט קראנק.

אצווייטער יונגערמאן, הערלד יאנגבענד, 17 יאר אלט, פון קווין סט. איסט, איז אויך ארעסטירט געווארען, אויף א קלאגע, פאר אטאקירען א דריי יאהריג מיידעלע, בעת זי איז אריינגעגאנגען אין א גראסערי סטאר וואו הערלד איז געווען א ,,מעסענדזש-באי".

גרויסע מחלוקת צווישע ניוס-באים

א מחלוקה, וואס דערמאנט די שולקריגעריען צווישען אידען אין דער אלטער היים, האט זיך לעצטענס ענטוויקעלט צווישען די ניוס-באים ביי אונז אין שטאדט. די צוויי הויפט קריגער זענען בעני וואגמאן, וועלכער ווערט באטראכט אלס דער ,,צאר" פון די ניוס-באים אין טאראנטא, און דער צווייטער איז לעאן ליפאוויטש, וועלכער פארקויפט צייטונגען אויפ'ן קארנער קווין און יאנג סטריט.

אלדערמאן טשארלי ווארד, פון ווארד פיער, איז געווען דער פאראורזאכער פון דער מחלוקה. ער האט דערצעהלט דער ,,וואירקס קאמיטע" פון דעם סיטי-קאנסיל, אז וואגמאן פארמאגט א סך פון די בעסטע קארנערס אין שטאדט, און אז ער שטעלט אן אנדערע צו פארקויפען דארט צייטונגען, און ער צאהלט זיי דערפאר א קליינעם געהאלט. דער אלדערמאן האט דערצעהלט, אז וואגמאן פארדינט 8,000 דאלאר א יאהר.

ליפאוויטש איז אויך געווען וואגמאנ'ס אן אנגעשטעלטער, אבער שפעטער האט ער זיך אנגעהויבען בונטעווען. און האט פארקויפט דארט צייטונגען פאר זיך אליין. דעריבער איז צווישען ליפאוויטש'ן און וואגמאנ'ען אויסגעבראכען א מלחמה.

די ,,וואירקס קאמיטע" האט אויסהערענדיג די טענות, דערקלעהרט אז ליפאוויטש האט א רעכט צו פארקויפען צייטונגען אויף זיין אייגענעם חשבון.

די אידישע אינטעליגענץ וועט קומען באגריסען די אידישע קונסט טעאטער טרופע און דער וועלט בארימטער דראמע ,,איד זיס"

די ערפאלגרייכע בארימטע וועלט-דראמע "איד זיס", וואס איז געשפיעלט געווארען אין ניו יארק, 16 וואכען מיט דעם גרעסטען ערפאלג מיט די העכסטע לויב געזאנגען פון דער אידישער און ענגלישער פרעסע, וועט מארגען געשפיעלט ווערען אין סטענדערד טעאטער. מיר זיינען זיכער אז די גאנצע אידישע אינטעליגענץ וועט מיט באגייסטערונג אויפנעמען די וויכטיגע נייעס און קומען זעהן די אידישע קונסט טעאטער טרופע שפיעלען אט די מערקווירדיגע דראמע "איד זיס".

די קונסט טעאטער טרופע באשטעהט פון אזעלכע בארימטע ארטיסטען ווי בינא אבראמאוויטש, יהודית אבארבנל, סטעלא אדלער, חנה אפעל, בערטא גערסטין, יוסף גרינבערג, לואיס וויסענבערג, אנאטעל ווינאגראדאוו, סעם לעדער, יעקב מעסטיל, לאזאר פריעד, איזידאר קעשיר, מארק שווייד, און משה שטראסבערג.

פאר דער ראלע פון "יאזעף זיס" איז איינגעלאדען געווארען דער בארימטער קינסטלער סעמועל גאלדינבורג.

מיר ראטען אייך זיך אנצוגרייטען בילעטען וואס פריהער בכדי איהר זאלט זיכער זיין, אז איהר וועט קענען זעהן לעאן פויכטוואנגערס מייסטערווערק, "איד זיס" געשפיעלט פון דער קונסט טעאטער טרופע.

עקזאמינעישאן רעזולטאטען פאר אידישע סטודענטען אין סייענס און אינזשענירינג

די פאלגענדע זענען די רעזולטאטען פאר אידישע סטודענטען אין די יעהרליכע עקזאמינעישאנס אין דעם פאקולטעט פון עפלאיד סייענס און אינזשענירינג" פאר 1929-1930:

ערשטער יאהר — א. א. קליין, (סיוויל אינזשענירינג); ה. סי. הערץ, מיינינג אינזשענירינג); מ. סטרענאאוסקי און ס. טענענבוים, מעקעניקעל אינזשענירינג; ל. ראבינאוויטש און דזש. בירענבוים, קעמיקעל אינזשענירינג; דזש. ט. טרומאן, עלעקטריקעל אינזשענירינג.

צווייטער יאהר — ל. א. פישער, סיוויל אינזשענירינג; ע. וו. בענדזשאמין, מעקאניקעל אינזשענירינג; מ. מ. פאלווער, ארכיטעקטור.

דריטער יאהר — ר. דזש. אייזעקס, וו. זימאן, מיינינג אינזשענירינג; ע. ל. באווערמאן; ג. וו. יאקאבי און א. פאסטערנאק, מעקעניקעל אינזשענירינג; ל. סילווער, ארכיטעקטור; ה. ר. גראף, עלעקטריקעל אינזשענירינג, ב. וו. שווייצער.

פערטער יאהר — ס. סאנאווסקי, מעקעניקעל אינזשענירינג; ב. פישער, ל. סי. מעיער, עלעקטריקעל אינזשענירינג; ל. שערמאן און ר. פ. סטאן, מעטאלורדזשיקעל אינזשענירינג.

מען וועט זיך אנהויבען באדען דעם 24-טען מאי

דעם 24-טען מאי וועלען ערעפענט ווערען פאר דעם עולם די ביטשעס צו באדען זיך. דאס איז מיט זעקס טעג פריהער ווי מיט א יאהר צוריק. דאס איז באקאנט געווארען, ווען קאמישיאנער טשעמבערס האט אנגענומען דעם פארשלאג פון אלדערמאן דאנאלד מעקגרעגאר.

קלאגע ווערט געענדערט ווען מיידעל שטארבט

מערי פאליטסקי, דאס 16 יאהריגע מיידעל, וועלכע איז געשטארבען אין סט. מייקעלס האספיטאל אלס רעזולטאט פון א ניט לעגאלער אפעראציע וואס איז איבער איהר געמאכט געווארען, וועט געפאלמעסט ווערען, און דר. קראופארד, וועלכער איז טשיעף קאראנער, וועט אונטערזובען די אורזאכען פון איהר טויט.

דערווייל איז געליגט געווארען א קלאגע געגען עלעקס סעראל, פון טויטשלאג, אין פארבינדונג מיט איהר טויט. די פאליציי גלויבט אז ער האט זי פארפיהרט.

אידישע פרוי ליידט פון שרפה

א שרפה וואס האט אויסגעבראכען אין דער געביידע פון דער קענעדיען ארט ראדוקטס, אויף 218 דזשאהן סטריט, האט פאראורזאכט א שאדען פון ארום צוויי טויזענט דאלאר. די אייגענטימערין פון דער פירמע איז מרס. ר. עסער, וועלכע האט דערקלעהרט אז זי קאן ניט פארשטעהן פון וואנען און ווי אזוי דאס פייער האט זיך אנגעהויבען. דאס זעלביגע קען אויך ניט פארשטעהן דער פייער טשיעף.

צוליעב דעם חורבן וואס איז פון דעם פייער פאראורזאכט געווארען, ווערען 22 מיידלאך וועלכע זענען דארט באשעפטיגט, ניט קאנען ארבייטען פאר די קומענדע צוויי מאנאטען.

דענטיסט צושניידט דעם צונג פון פאציענט, מאנט דער לעצטער שאדענערזאץ

פרענק לארדעסלי, וועלכער האט זיך פארריכט א צאהן ביי דר. דזשיימס ה. גריס, א דענטיסט, האט אנגעקלאגט דעם דערמאנטען דענטיסט, מאנענדיג פון איהם 500 דאלאר אלס שאדענערזאץ דערפאר וואס דער דענטיסט האט איהם פארוואונדעט דעם צונג, ווען דער "דריל" איז אראפגעפאלען פון צאהן, בעת ער האט "געדרילט". ער זאגט אז דער צונג איז ביי איהם צושפאלטען געווארען.

ריכטער ווידיפיעלד, האט אויסהערענדיג די קלאגע דיסמיסד די קייס, דערקלערענדיג, אז דער דענטיסט איז ניט שולדיג, ווייל דער פאציענט האט אונגערווארטעט א דרעה געטאן דעם קאפ.

פראקלאמאציע

פארשענערט אייער שטאדט

אזוי ווי א סך קאנווענשאנס וועלען דא דערווארט קומענדען זומער, ווען טויזענטער געסט וועלען קומען צו אונז אין שטאדט, איז עס הויפטזעכליך נויטיג אז אלע בירגער זאלען זיך אנשטרענגען צו האלטען ריין און פארשענערען זייערע היימען און ביזנעס-פלעצער.

איך פראקלאמיר דעריבער אז דער פעריאד, אנהויבענדיג

פון

מאי 10-טען ביז מאי 31-טען

זאל אוועקגעגעבען ווערען פאר דיזע ריינינונגס און פארשענערונגס-צוועקען, וואס וועט זיין פון גרויסען בענעפיט פאר דער גאנצער באפעלקערונג.

ספעציעלע פאסיליטעטען צו אויפזאמלען און צונעמען שמוץ וועלען געמאכט ווערען און עס וועט באקאנט געמאכט ווערען פון צייט צו צייט. די איבערגעגעבענע מיטהילף פון יעדען בירגער וועט ברענגען צו דעם, אז אונזער שטאדט זאל זיין ריין, געזונט, זיכער און פראכטפול.

BERT S. WEMP מעיאר.

גאט היט דעם קעניג!

דאטירט דיזען 7-טען מאי, 1930.

HIGH SCHOOL BOARDS AND BOARDS OF EDUCATION

זענען אויטאריזירט דורכ'ן געזעץ צו עטאבלירען

אינדוסטריעלע, טעכניקעל

און

ארט סקולס

מיט דער גוטהייסונג פון דעם בילדונגס מיניסטער.

בייטאג און אווענט קלאסען

קאנען אנגעפירט ווערען מיט די רעגולאציעס וואס זענען ארויסגעגעבען געווארען פון דעם דעפארטמענט אף עדיוקיישאן.

טעארעטישע און פראקטישע אינסטרוקציעס

ווערט געגעבען אין פארשיעדענע טרייד'ס. די סקולס און קלאסען זענען אונטער דער דירעקציע פון אן אדוויזארי קאמיטע. אפליקאציעס צו באזוכען די סקולס דארפען געמאכט ווערען צום פרינציפאל פון סקול.

קאמערציעלע געגענשטאנדען, האנט ארבייט, ווירטשאפטליכע ידיעות און אגריקולטור און הארטיקאלטשור.

ווערען געלערנט אין די קורסען אף סטאדי אין פאבליק, באזונדערע, קאנטינואיישאן און הай-סקולס און קאלידזשיאייט אינסטיטוטען און וואקיישאנעל סקולס און דעפארטמענטען.

קאפיעס פון די רעגולאציעס וואס זענען ארויסגעגעבען פון דעם דעפארטמענט אף עדיוקיישאן, קאנען באקומען ווערען פון דעם דעפיוטי מיניסטער אף עדיוקיישאן, טאראנטא.

איז דער נעקסטער שטאט אדער אויף דער אנדערער זייט פון גלאבוס

האבענדיג איבער 650 אפטיילונגען אין קאנאדע און ניופאונדלענד, אפיסעס אין לאנדאן, פאריז, ניו יארק, שיקאגא, סאן פראנציסקא און מעקסיקא און אלערליי באנק פארבינדונגען אין דער וועלט, איז די באנק אף מאנטרעאל אין א פאזיציע צו באהאנדלען פינאנציעלע אינטערנעשאנאלע אומשטענדע מיט דער בעסטער מעטאדע פון פינקטליכקייט און עפישענסי.

BANK OF MONTREAL
Established 1817
Total Assets in Excess of $960,000,000

Head Office Montreal

זייט געגריסט דעלעגאטען און געסט
— צו דער —
ניינטער אמאלגאמייטעד קאנווענשאן
— פון —
יוסף רובין, רעסטאראן אייגענטימער
370 קאלעדזש סט.
פאר א גוטען אידישען מאלצייט ווערט איר געלאדען אין מיין רעסטאראן.
עסענס סערווירט צו יעדער צייט. די ריינסטע און געשמאקסטע.

ניינטע קאנווענשאן

— פון דער —

אמאלגאמייטעד קלאדינג ווארקערס

פון אמעריקא און קאנאדע, וועט זיך עפענען

היינט, מאנטאג 10 א זייגער פריה

און וועט אנהאלטען ביז דעם 17-טען מאי

די ערעפנונג וועט פארקומען אין

מעסי האל

אלע אנדערע זיצונגען אין

ראיאל יארק האטעל

וואו עס איז אויך די הויפט-קווארטיר פון דער גענעראל עקזעקוטיוו באארד.

סידני הילמאן, גענעראל פרעזידענט.

יוסף שלאסבערג, גענעראל סעקרעטאר-טרעזשורער.

THE HEBREW JOURNAL
דער אידישער זשורנאל
PUBLISHED BY
THE HEBREW JOURNAL
JOURNAL PRESS, LIMITED
542 DUNDAS ST. WEST. Telephone Trinity 6830-683
M. Clavir, Pres. and Gen. Mgr.
Subscription Rates: $6 PER YEAR $3.50 SIX MONTHS

זייט געגריסט אמאלגאמייטעד דעלעגאטען!

זייט געגריסט, דעלעגאטען, צו דער נייינטער קאנווענשאן פון די "אמאלגאמייטעד קלאדינג ווארקערס", וועלכע פארזאמלען זיך צום ערשטען מאל אין אונזער שטאדט — די הארציגסטע באגריסונג אייך, דעלעגאטען, טוער, און בעאמטע!

די אמאלגאמייטעד — דאס שטעלט פאר מיט זיך א באזונדער קאפיטעל אין דער געשיכטע פון דער אידישער ארבייטער באוועגונג אין אמעריקע. די נייע יוניאן פון די אידישע מענער-שניידער איז געקומען אויף דער וועלט אלס א קינד פון רעוואלט. און האט ניט נאר רעוואלוציאניזירט די לאגע פון די אידישע מענער-שניידער, נאר אויך די לאגע פון אלע אנדערע אידישע ארבייטער. און ניט אומזיסט איז עס וואס די "אמאלגאמייטעד" איז געווארען דער שטאלץ פון דער גאנצער אידישער ארבייטער באוועגונג. ניט קוקענדיג אויף דעם וואס די קאנסערוואטיווע "אמעריקען פעדעריישאן אף לייבאר" קען נאך אלץ ניט שלום מאכען מיט'ן געדאנק, אז די "אמאלגאמייטעד" איז א געזעצליך קינד, און איז די פארטרעטערין פון די ארגאניזירטע שניידער.

איז די באציאונג צו דער אמאלגאמייטעד אנדערש, אנדערש ווי צו אנדערע יוניאנס. און אנדערש איז אייך דער אינהאלט און די אינערליכע באציאונג פון דער אמאלגאמייטעד גופא. אין די לעצטע שטורם-טעג פון דער אידישער ארבייטער-באוועגונג, ווען פאקטיש האבען די קאמוניסטען צושטערט און צובראכען די גאנצע יוניאן באוועגונג, די יוניאנס פון די קלאוקמאכער, פארריער, און אנדערע, איז די אמאלגאמייטעד יוניאן געווען די איינציגע וואס האט די אטאקעס אויסגעהאלטען, זיי אפגעשמיסען, און געבליבען גאנץ.

געבוירען אלס קינד פון רעוואלט געגען די אלטע קאנסערוואטיווע יוניאן מעטאדען, האט זי דעם זעלבען רעוואלט אויך ארויסגעוויזען אין אידישען זין. און זי איז געווען פון די ערשטע אידישע יוניאנס צו גיין אויף נייע וועגען אויך אין אידישען זין. פריער ווי אלע אנדערע יוניאנס האט זיך די אמאלגאמייטעד פאראינטערעסירט אין אידישע אינטערעסען, אנערקענט עס אלס אייגען בלוט און פלייש. און אויף דעם וועג זעצט זי פאר צו גיין.

מיט צוויי יאר צוריק, אין 1928, איז פארגעקומען די אמאלגאמייטעד קאנווענשאן אין סינסינעטי. און אין משך פון די לעצטע צוויי יאר צייט, האט די אמאלגאמייטעד געטאן פיעל פרוכטבארע ארבייט. אויסשפרייטענדיג איר ארגאניזאציע, געווינענדיג נייע גרעסערע און קלענערע פונקטען, און פארגרעסערענדיג איר מיטגלידערשאפט.

א פארגרעסערטע מיטגלידערשאפט און געאייניגטע רייען. דאס איז דער הויפט-פארמעגען מיט וועלכען די אמאלגאמייטעד מעג שטאלצירען אין יעדען זין. דאס איז איר פרעסטיזש, און דאס איז אויך איר זיכערקייט. די זיכערקייט פון וועלכער עס איז אפהענגיג די עקאנאמישע עקזיסטענץ פון די טויזענטער אידישע שניידער, און די מיטגלידער פון די אנדערע נאציאנאליטעטען, וועלכע די אמאלגאמייטעד האט אין אירע רייען.

רעגולירטע, איינגעשטעלטע ארבייטס-באדינגונגען, פארזיכערונג געגען ארבייטסלאזיגקייט, פאראייניגטע כחות, און אינטעליגענטע פירערשאפט — מיט דעם רעקארד קומט די אמאלגאמייטעד צו איר היינטיגער קאנווענשאן, אויף וועלכער ווייטערדיגער פארשריט וועט פארצייכענט ווערען.

זייט געגריסט, דעלעגאטען, און דערגרייכט און פארצייכענט דעם דאזיגען פארשריט! זעצט פאר צו זיין דער מוסטער פאר דער ארבייטער באוועגונג בכלל, און פאר דער אידישער ארבייטער באוועגונג בפרט.

די פאליטישע וואך

אן אפקלאנג פון אונזער קאנאדער בודזשעט אין ענגלאנד. זייט אונזער פינאנץ-מיניסטער האט פארעפענטליכט דעם בודזשעט און דעם פרעפערענץ-טאריף פאר ענגלאנד, האט עס דארטען געפונען א גרויסען אפקלאנג. און די פרעסע הערט ניט אויף צו רעדען וועגען דעם. און א וויכטיגען אפקלאנג האט עס שוין אויך געפונען דירעקט אין דער פאליטיק. לעצטע וואך זענען אין ענגלאנד פארגעקומען פארלאמענט-וואלען אין דעם געגענט באקאנט אלס וועסט פאלהעם. אין די פריערדיגע אלגעמיינע וואלען האבען קאנדידירט דריי קאנדידאטען, און דערוויילט איז דאמאלסט געווארען דער ארבייטער-קאנדידאט. אבער אין יעצטיגען ביי-עלעקשאן האט זיך די ליבעראלע פארטיי צוריקגעצויגען, און קאנדידירט האבען נאר צוויי, א לאבאריט און א קאנסערוואטיוו.

וואוהין וועלען אהינקומען די ליבעראלע שטימען, צו וועמען וועלען זיי גיין? און ביידע פארטייען האבען געגלויבט אז די ליבעראלע שטימען וועלען אנקומען צו זיי. און דער רעזולטאט?

אין די פריערדיגע אלגעמיינע וואלען האט דער ליבעראלער קאנדידאט געצויגען 5,900 שטימען. פון די דאזיגע קנאפע זעקס טויזענט שטימען איז דאריבער געוועזען אפהענגיג דער רעזולטאט. אבער די שטימען זענען, וויזט אויס, געגאנגען צו די קאנסערוואטיוון. סער סיריל קאבב, דער קאנסערוואטיווער קאנדידאט האט באקומען 16,223 שטימען, און דזש. וו. בענפיעלד, דער ארבייטער קאנדידאט האט באקומען בלויז 15,983 שטימען, אזוי אז דער קאנסערוואטיווער קאנדידאט האט געזיגט מיט א קליינער מאיאריטעט.

אין דער זיעג ווערט אויסגעטייטשט מיט דעם, וואס די קאנסערוואטיוון זענען פאר אן "עמפייער-פרי-טרייד פאליסי". און די דערמוטיגונג וואס אזא פאליטיק האט באקומען א דאנק דעם קאנאדער בודזשעט, וואס גייט אנטקעגען אזא פאליטיק, האט עס פארצייכענט דעם זיעג.

איז עס א נייע פראבלעם פאר דער ארבייטער רעגירונג, וועלכע האט שוין אזוי אויך גענוג אירע הענט פול מיט פראבלעמען, ווי אינדיע און עגיפטען.

און א ניי פראבלעם קומט נאך אויך צו, דאס איז די פאדערונג פון די ליבעראלען פאר וואל-רעפארמען. א זאך וואס די ליבעראלען פאדערען שוין גאנץ לאנג. האבען זיך דאריבער פארשפרייט קלאנגען, אז די מעקדאנעלד רעגירונג האט קודם כל באשלאסען צו רעארגאניזירען אירע רייען, און בייטען געוויסע פערזאנען אין דעם מיניסטעריום, און אז איינער פון די ארויסגעפאלענע וועט זיין האנארייבל טאמאס, וועלכער האט זיך ארויסגעוויזען צו זיין ניט דערפאלגרייך מיט לעזען די ארבייטסלאזיגקייט.

מען האט זיך אין די לעצטע טעג אין די ענגלישע פאליטישע קולוארען גע'סוד'עט וועגען דעם, אז עטוואס קומט פאר אין די רוסיש-ענגלישע באציאונגען, און אט איז ארויסגעקומען די "דיילי מעיל" מיט אן ערשטע זייט נייעס, אז ראטען-רוסלאנד וויל צוריקציען איר אמבאסאדאר, ג. י. סאקאלניקאוו, ווייל ער פירט א צו פריינדליכע פאליטיק מיט ענגלאנד, וואס איז געגען מאסקווע'ס אינטערעסען.

אלעם צוזאמען שאפט אן אומאנגענעמע לאגע פאר דער ארבייטער-רעגירונג. און דא איז נאך צוגעקומען די באנייטע ענערגישע טעטיגקייט פון די קאנסערוואטיוון, וועלכע פירען יעצט אן איבער גאנץ ענגלאנד א וויט פארצווייגטע פראפאגאנדע. ווי אזוי וועט די לייבאר פארטיי ארויסקומען פון דעם אלעמען? ווי אזוי וועט די מעקדאנעלד רעגירונג הויפטזעכליך שליכטען די אינדיע-פראגע?

די לעצטע וואך האט דערווייל נאך ניט געגעבען דעם ענטפער אויף דעם. און מיט דער לעזונג פון דער לעצטער פראגע זענען דאך פארבונדען פיעלע פאליטישע קאמפליקאציעס, אין דער גאנצער וועלט.

סודות פון מאטא הארי די באריהמטע פרוי שפיאנין

די פרוי, וועלכע האט זיך אויסגעגעבען אלס אינדישע טענצערין און דורכדעם פארנארט פילע קרבנות אין איהר נעץ, איז אין דער אמת געווען נאר א פשוט'ע דייטשע מיידעל.

די פרוי אלס שפיאן אין דער אינטערנאציאנאלער פאליטיק האט אלע מאל פארנומען א וויכטיגען פלאץ, און באזונדערס איז געווען גרויס איהר טייל אין דער שפיאנערייי וואס איז אנגעפיהרט געווארען אין דער צייט פון דער לעצטער וועלט מלחמה.

אבער קיינע פון די פרויען שפיאנען איז ניט געווען אזוי באריהמט אין יענער צייט, ווי די טענצערין מאטא הארי, וועלכע מען האט פארצייכענט אלס א טענצערין פון אן אריענטאלישען טעמפעל ערגעץ אין אינדיע. זי איז, אין יענער צייט, געווען דער גרעסטער שפיאן אין דייטשלאנד, און האט ניט ווייניג קרבנות געפאנגען פון פראנקרייך.

צעהנדליגער ארטיקלען האט מען אין יענער צייט געשריבען וועגען איהר, אבער ביז לעצטענס האט קיינער ניט געוואוסט דעם אמת, אז מאטא הארי, וועלכע האט אין יענער צייט אזוי פיעל מענער די קעפ פארדרעהט, איז קיינמאל אין אינדיע ניט געווען און אז איהר פוס האט קיינמאל ניט אריבערגעטראטען די שוועל פון אן אינדישען טעמפעל. קיינער האט אין יענער צייט ניט געוואוסט אז מאטא הארי איז געווען ניט מעהר און ניט ווייניגער ווי א פשוט'ע דייטשע דארפס-מיידעל, וואס אונטער דעם סודות'דיגען שלייער פון דער מיסטעריעזער אינדיע, איז איהר לייכטער געווען צו פיגורירען אלס פארפיהרערישע טענצערין, און אויף אזא אופן פאנגען וואס מעהר קרבנות אין איהר נעץ.

פאר דער וועלט האט עס דעמאלט געהייסען אז מ. הארי איז געבארען געווארען אין דרום אינדיע, ביי די ברעגען פון דעם טייך מאלאבאר. זי איז געבארען געווארען, אזוי האט עס געהייסען, אלס קינד ביי דער הייליגער סעקטע "בראמא" און זי איז ערצויגען געווארען אלס טענצערין אין דעם הייליגען טעמפעל פון קאנדאס-וואני. אלס קינד פון דרייצעהן יאהר האט זי געטאנצט איינגאנצען נאקעט פאר'ן אלטאר אין דעם הייליגען טעמפעל.

דאס האט נאטירליך, גערייצט די פאנטאזיע פון די מענער, וועלכע האבען זי געקענט פון די נאכט הוליאנקעס אין איהר רייכען פאלאץ, וואס די דעמאלסטדיגע דייטשע רעגירונג האט באזארגט פאר איהר. קיינער האט אין יענער צייט ניט געוואוסט, אז מאטא הארי'ס אמת'ער נאמען איז מארגארעט גערטרוד זעלע, און אז זי איז געבוירען געווארען אין אן אלטער, דייטשער פראווינץ שטאדט. איין זאך איז אבער געווען אמת, אז דערצויגען האט זי זיך טאקי אין א מאנאסטיר, וואו זי האט פארבראכט איהרע קינדער יאהרען ביז אין עלטער פון 14 יאהר.

אין עלטער פון אכצעהן יאהר איז איהר הארץ געפאנגען געווארען פון א שעהנעם דייטשען אפיציער, קאפיטאן קעמפבעל מעקליאד, וועלכער איז שוין דעמאלט געווען א מאן פון א יאהר פערציג. מארגארעט האט שפעטער צוגעגעבען אז זי האט פון איהרע קינדערשע יאהרען געהאט א "שוואכקייט" צו אפיצירען.

קען זיין אז דיעזע "שוואכקייט" איז געווען איינע פון די הויפט אורזאכען פון וואונדערבארען זעלטענעם לעבען.

מארגארעט האט דורכגעמאכט א שטורמדיגע קאריערע. זי האט לאנג ניט געלעבט מיט איהר מאן, דעם אפיציער, וועלכער, ווי זי אליין האט שפעטער צוגעגעבען, פלעגט זי אפט פאטשען. זי האט געפאדערט א גט, אבער זי האט קיין גט ניט געקראגען. זי איז אבער סיי-ווי פון איהם אוועק. א צייט האט זי געזוכט באשעפטיגונג אלס מאדעל אין פאריז, און אין 1903 האט זי געמאכט איהר דעביוט אלס טענצערין. פון דעמאלט אן האט זי אויפגעהערט פיגורירען אלס מארגארעט גערטרוד זעלע, און איז געווארען מאטא הארי, די רויטע טענצערין פון מיסטעריעזען אינדיע.

זי איז שנעל באריהמט געווארען אין פאריז, און ניט נאר איז א גרויסער עולם געקומען צו איהרע פארשטעלונגען, נאר נאך גרעסער איז געווען דער פארלאנג פון די אנגעזעהענסטע פערזאנען צו קענען אריינקומען צו איהרע פריוואטע אונטערהאלטונגען, וואס ניט יעדער האט געהאט די זכיה.

איהר ערפאלג אלס טענצערין אויף דער וואדעוויל ביהנע איז געווען אזוי גרויס, אז זי האט זיך זיכער ניט געדארפט נויטיגען צו ווערען א שפיאן, א באשעפטיגונג, וואס איז געווען פארבונדען מיט א סך לעבענס געפאהר. אבער ווי עס ווערט ערקלעהרט איז זי, אזוי ווי אהן איהר ווילען, אריינגעשלעפט געווארען אין דער דאזיגער געוואגטער פראפעסיע. דאס איז געווען דורך איהר אינטימער באקאנטשאפט מיט וואן קרון, דער הויפט פון דער דייטשער שפיאנען סיסטעם אין בערלין, אין יענער צייט. דערזעלבער וואן קרון האט פאר איהר צוגעגרייט א קעניגליכען פאלאץ און האט איהר געגעבען אלע מעגליכע געלעגענהייטען אויפצונעהמען דארט די איינפלוסרייכסטע מענשען פון דער דיפלאמאטיע, און מאטא הארי מיט איהר פרויען רייץ און מיט דעם אינדישען מיסטיציזם וואס זי האט פארשפרייט ארום זיך, האט זיך ארויסגעוויזען נאך א גרעסערער ערפאלג אלס שפיאן ווי אלסט טענצערין.

אין יענער צייט האבען אבער זעהר ווייניג מענשען געוואוסט דעם אמת, אז מאטא הארי איז ניט קיין אינדישע טאכטער, און אז זי איז ניט מעהר ווי א פשוט'ע דייטשע דארפס-מיידעל, וועלכע איז, דורך א צופאל געווארען באריהמט סיי אלס טענצערין און סיי אלס שפיאנקע.

ווי עס לעבט זיך איצט דעם אידישען בעל מלאכה אין רוסלאנד

פון אונזער בערלינער קארעספאנדענט י. אקון

נאכדעם ווי עס איז שוין אזוי פיעל געשריבען געווארען וועגען דער אלגעמיינער לאגע פון דער אידישער באפעלקערונג אין סאוועט-רוסלאנד, איז געוויס שוין צייט אפצושטעלען זיך אביסעל ספעציעלער אויף דעם, ווי אזוי האבען געווירקט די נייע באשאפענע דארטען באדינגונגען אויף דעם עקאנאמישען מצב פון דעם אידישען האנטווערקער, און ווי אזוי עס האט זיך בכלל געענדערט זיין צושטאנד.

אין משך פון די לעצטע יאהרען זענען גראד געמאכט געווארען פארשיידענע אויספארשונגען אויף דעם דאזיגען געביט, און עס זענען פארעפענטליכט געווארען א היבש ביסעל סטאטיסטישע מאטעריאלען און איינצעלנע ידיעות, און מען קען זיך שוין אביסעל פאנאנדערקלייבען אין דעם. אמת די אויספארשונגען זענען געמאכט געווארען דורך די אפיציעלע קרייזען, און עס איז מעגליך אז זיי זענען אפשר דורכגעפיהרט געווארען אפטמאל טענדעציעז, אויף וויפיעל דאס איז שוין שטענדיג אומפארמיידליך פארבונדען מיט אן אפיציעלער ארבייט, אבער ציפער בלייבען דאך ציפער, און אלענפאלס זענען זיי מעהר מאסגעבענד איידער די בעסטע טעאריעס אדער גלאט ווערטער אהן קיין שום באגרינדונגען.

גראד בנוגע דער געשטעלטער פראגע זענען ערשיענען מאטעריאלען און ידיעות געזאמעלט דורך א ספעציעלער סטאטיסטיש-עקאנאמישער קאמיסיע ביי דער געזעלשאפט „ארט" אין רוסלאנד, און די ארבייטען דארפען געבען א מעהר ריכטיגע בילד וועגען דער איצטיגער לאגע פון אידישען האנטווערקער.

ווי עס ווערט דארטען אנגעוויזען, איז די אלגעמיינע צאהל אידען, וועלכע זענען באשעפטיגט אין דער קוסטאר-אינדוסטרי, געווען צום סוף 1926 יאהר ביי 250,000, וואס דאס מאכט אויס לערך 10% פון דער גאנצער אידישער באפעלקערונג אין רוסלאנד.

עס איז שווער פעסטשטעלען גענוי, אויף וויפיעל די דאזיגע צאהל האט זיך פארקלענערט לגבי דער צאהל אידישע האנטווערקער ביז דער מלחמה-צייט. פשוט צוליעב דעם, ווייל רוסלאנד האט זיך דאך שטארק געענדערט בנוגע איהרע טעריטאריעס, גראד זענען פון איהר אפגעשניטען געווארען גרויסע טעריטאריעס, וואס זענען באזעצט מיט אידען, ווי פוילען, לעטלאנד, ליטע, בעסאראביע און אנדערע.

ווען מען נעהמט אבער, למשל, איצטיגע ווייס רוסלאנד און מען פארגלייכט איהר מיט די פריהערדיגע, איהרע דריי גובערניעס, מינסקער, מאהילאווער און וויטעבסקער, זעהען מיר, אז לויט די סטאטיסטישע ידיעות פון יק"י אין 1904 יאהר, זענען דאמאלסט געווען דארטען ביז 85,000 אידישע האנטווערקער, בעת איצט געפינט זיך דארטען נאר 43,894, ד. ה. כמעט א העלפט. אמת, אפילו די דריי גובערניעס, איבערהויפט מינסקער און וויטעבסקער, זענען אויך אביסעל געענדערט געווארען אין זייער שטח, אבער דאך באקומט זיך אלץ א גרויסער אונטערשייד.

ריכטיגער וועט אבער זיין, ווען מען נעהמט אין באטראכט ניט די אבסאלוטע צאהל אידישע האנטווערקער, נאר זייער פראצענט פארהעלטעניש לגבי דער גאנצער אידישער באפעלקערונג, און דא האבען מיר שוין מעהר מעגליכקייטען צו מאכען פארגלייכונגען.

אין ווייס-רוסלאנד, למשל, האבען די אידישע האנטווערקער אויסגעמאכט פריהער פאר דער מלחמה 51.1 פראצענט, און איצט בילדען זיי נאר לערך 10.8 פראצענט לגבי דער גאנצער אידישער באפעלקערונג. אין דרום רוסלאנד, ווייטער, וואס בילדעט איצטיגע אוקראינע, איז דער דורכשניטליכער פראצענט פון די אידישע האנטווערקער געווען פריהער 13.2 פראצענט, און איצט באטרעפט ער נאר ביי 10 פראצענט.

אזוי ארום איז קלאהר, אז די צאהל אידישע האנטווערקער האט זיך איצט באדייטענד פארקלענערט.

די צאהל אידישע פרויען, וועלכע נעהמען אנטייל אין דער אידישער האנטווערקעריי, דערגרייכט קוים 20 פראצענט, און דאס הויפטזעכליך אין נאדעל פאך, טריקאטאזש און וועבעריי. אין די אנדערע פאכען בילדען די אידישע פרויען ניט מעהר פון 2 פראצענט.

זעהר שטארק האט זיך געענדערט אונטער דעם דרוק פון די נייע פארהעלטענישען, דער סאציאלער באשטאנד פון די אידישע האנטווערקער. עס האט זיך קלאסאל פארקלענערט די האנטווערקער בעלי-בתים, וועלכע פלעגען האבען ביי זיך געדונגענע ארבייטער און לער-אינגלאך. און פארקעהרט, עס האט זיך שטארק פארגרעסערט די צאהל אידישע האנטווערקער, וועלכע ארבייטען אליין, אהן קיין שום געהילפען.

עס באמערקט זיך נאך אן ערשיינונג, וואס די האנטווערקער ארבייטען זעהר פיעל מיט די מיטגלידער פון זייערע אייגענע פאמיליעס. דאס ערקלעהרט זיך פשוט מיט דעם, וואס עס איז זיי לייכטער דורכקומען מיט אייגענע משפחה מיטגלידער איידער מיט געדונגענע ארבייטער פון דער זייט, זיי זענען דאן ניט אנגעוויזען אויף די נארמעס און פאדערונגען פון די פראפעסיאנעלע פאראייינען, און, צווייטענס, מערקט זיך בכלל איצט דארטען א טענדענץ אריינציהען די קינדער אין ארבייט, כדי זיי זאלען קאנען געניסען שפעטער פון די ארבייטער פריוויליגעס.

אין אוקראינע און ווייס-רוסלאנד בילדען אזעלכע אידישע האנטווערקער וואס ארבייטען גאנץ אליין, אהן קיינע געדונגענע ארבייטער, איבער 50 פראצענט, און צוזאמען מיט די מיטגלידער פון אייגענע משפחות בילדען זיי ביי 75 פראצענט, פון אלע אידישע האנטווערקער.

דא ווייזט זיך שוין ארויס בולט דער אונטערשייד לגבי דער פריערדיגער צייט, ווען אויף יעדען האנטווערקער-בעל-הבית פלעגט אויסקומען דורכשניטליך 1 געדונגענער ארבייטער און 1 לערן אינגעל.

פארקעהרט, די געדונגענע ארבייטער האבען אויסגעמאכט פאר דער מלחמה 50 פראצענט, און איצט בילדען זיי נאר 15 פראצענט פון אלע אידישע האנטווערקער.

דער פראצענט פון די האנטווערקער בעלי-בתים וועלכע באנוצען זיך מיט געדונגענע ארבייטער האט זיך איצט אראפגעזעצט ביז לערך 6 פראצענט.

די אלע אנגעוויזענע פראצענט פארהעלטענישען זענען, פארשטעהט זיך, דורכשניטליכע, זיי זענען אבער פארשיידען אין פארשיידענע פאכען.

די גרעסטע צאהל אידישע האנטווערקער איז נאך אלץ אין די אידישע „גענעראל" פאכען, ווי נאדעל און לעדער ברענטשעס, עס האט זיך אבער באדייטענד פארגרעסערט דער אנטייל פון די אידישע האנטווערקער אין דער מעטאל אינדוסטרי, איבערהויפט אין לענינגראדער געגענט.

די אלע מאטעריאלען גיבען נאר א פארשטעלונג וועגען די **צאהל פארהעלטענישען** פון די אידישע האנטווערקער.

עס זענען ניט ווייניגער אינטערעסאנט די ענטפערען און ידיעות, וועלכע עס זענען געגעבען געווארען אין די אנקעטעס, וואס זענען פאנאנדערגעשיקט געווארען פון דער דערמאנטער קאמיסיע צו די האנטווערקער ארגאניזאציעס, מיט דעם צוועק אויסצופארשען די אלגעמיינע עקאנאמישע לאגע פון די אידישע האנטווערקער. דא באקומט זיך א מעגליכקייט אריינצודרינגען טיפער אין די אינעווייניגסטע פארהעלטענישען און אריענטירען זיך אין דעם, ווי עס פיהרט זיך איצט די ווירטשאפט, און ווי אזוי עס לעבט זיך איצט די האנטווערקער אין רוסלאנד.

כמעט אלע ענטפערס זענען אנגעוויזען אויף דעם, אז דער פארנעהם פון די אידישע האנטווערקעריי אונטערנעהמונגען איז זעהר און זעהר א באגרעניצטער. איינע פון די הויפט סיבות ליגט אין דעם, וואס מען קאן ניט האבען קיין ספעציעלע לאקאלען פאר די ווערקשטעטען, מען איז געצוואונגען איינצושטעלען מעהרטיילס די מאשינעס און ווארשטאטען ביי זיך אין דער היים, שטויסט מען זיך דא אן כסדר אויף גוואלדיגע שוועריגקייטען צוליעב דעם, וואס די אייגענע דירות זענען טעכניש ניט צוגעפאסט צו מאשינען-איינריכטונגען, און אחוץ דעם שטויסען ארויף פיעל קאנפליקטען מיט די שכנים פון הויז, וואס ווילען ניט לײדען דעם טומעל און גערויש פון די מאשינעס, מאטארען און ד. גל.

די שטרענגע באציהונגען און פאדערונגען פון די רעגירונגס אינספעקטארען באגרעניצען אין א גרויסער מאס די איניציאטיוו פון די האנטווערקער און שוואכט אפ זייער ענערגיע און מעגליכקייט צו פארגרעסערען זיך. די בעסטע אילוסטראציע דינט וואס דער גרעסטער טייל אידישע האנטווערקער באנוצט זיך מיט פאטענטען (רעגירונגס דערלויבנישען) פון דער ערשטער קאטעגאריע, וואס קאסט נאר 7 רובעל א יאהר, ד. ה. די סאמע נידעריגסטע קאטעגאריע; פון די דריי העכערע קאטעגאריעס איז דארטען גאר א נישטיגע צאהל, און מען דארף ניט פארגעסען, אז די רעגירונגס אינספעקטארען גיבען שוין גוט אכטונג אויף דעם ענין, עס זאלען ניט זיין קיין מיסברויכען.

און מיר זעהען טאקע אז די פארדינסטען פון די אידישע האנטווערקער זענען אין גרעסטען טייל אנגעגעבען פון 15 ביז 40 רובעל א מאנאט.

אזעלכע וואס פארדינען מעהר, אבער אלץ ניט העכער פון 75 רובעל א מאנאט, זענען זעהר ווייניג פאראן.

עס זענען דא ווידער אזעלכע, וואס מוזען אנקומען צו פריוואטע קאפיטאליסטען, וועלכע צווינגען אפטמאל פארקויפען די אויסגעארבייטע סחורות פאר א העלפט פרייז. די האנטווערקער מוזען דאס אפט טאן, ווייל אנדערש קאנען זיי ניט מאכען קיין שום אומזאץ, כדי אויסווארטען ביז'ן סעזאן, ווען מען באקומט בעסערע פרייזען.

עס איז קיין וואונדער ניט, וואס פיעל האנטווערקער האבען אנגעגעבען אין זייער ענטפער, אז זיי ווילען בעסער אריבערגעהן אויף לאנדווירטשאפטליכער ארבייט אין די קאלאניעס.

באזונדערס שווער איז די לאגע פון די קליינשטעטלדיגע אידישע האנטווערקער, איבערהויפט פון די שניידער און שוסטער, וועלכע האבען ארבייט נאר אין סעזאן צייט, און ווען זיי זענען ארבייטסלאז קומט זיי אויס אפטמאל שפייזען זיך מיט ברויט און וואסער...

ווי די סטאטיסטיק ווייזט, געפינט זיך אין די קליינע שטעדלאך פון ווייס-רוסלאנד און אוקראינע ביי א דריטעל פון אלע אידישע האנטווערקער.

אונטערפיהרענדיג דעם סך הכל פון דער איצטיגער עקאנאמישער לאגע פון די אידישע האנטווערקער, שטעלט די אויספארשונגס קאמיסיע פעסט פאלגענדע הויפט אורזאכען אויף וועלכע מען דארף לייגען א באזונדער אכט, כדי וויפיעל ניט איז צו פארלייכטערען די לאגע.

צוערשט קומט אין באטראכט דער גרויסער מאנגעל אין רוי שטאף און רוי מאטעריאלען. די האנטווערקער קענען ניט באקומען אלץ וואס זיי דארפען אין די אפיציעלע קאאפעראטיווע לאגערן, און דעריבער מוזען זיי קויפען מאטעריאלען ביי פריוואטע הענדלער, און דאס קאסט, נאטירליך צו טייער.

די ווארקשטובען, אין וועלכע די האנטווערקער ארבייטען, זענען ווייט ניט אויף דער געהעריגער טעכנישער הויך, עס פעהלען די געהעריגע מאשינעס און געצייג.

די אידישע האנטווערקער זענען ניט גענוג קוואליפיצירט אין דער מלאכה, אין וועלכער זיי באשעפטיגען זיך, א גרויסער טייל פון זיי האט זיך גענומען פאר דער מלאכה ערשט די לעצטע יאהרען אין ברירה, און די כסדר'דיגע נויט גיט זיי ניט קיין מעגליכקייט צו טראכטען אפילו וועגען פארפאלקאמען זיך אין דער באטרעפענדער מלאכה.

אזוי ארום איז די פראדוקטיוויטעט פון זייער ארבייט במילא א שוואכע, די אויסגעארבייטע פאבריקאטען זענען ניט פארפולקאמט, די פרייזען פון די סחורות, צוליעב די אלע אויסגערעכענטע מניעות, מאכען אויס טייער און קאנען דעריבער ניט זיין קאנקורענץ פעהיג פאר'ן מארק, און דערפאר ארבייטען טאקע די אידישע האנטווערקער מעהרטיילס נאר פאר'ן באשטעלער.

גאר א קליינער טייל, לערך 6-7 פראצענט, ארבייטען אויסשליסליך פאר דעם מארק, די איבעריגע מוזען שטענדיג נישטערן און זוכען דעם איינצעלנעם קונה, און דאס, פארשטעהט זיך, מאכט שווער און נערוועז דאס לעבען פון אידישען האנטווערקער.

אט דאס זענען די אויספיהרונגען און שלוסען, צו וועלכע עס קומען די אנפיהרענדע קרייזען פון „ארט" אין רוסלאנד, אויפ'ן סמך פון די געמאכטע אויספארשונגען און באקומענע ידיעות פון די ערטער.

דעם לעזערס ווינקעל

ווערטער רעדאקטאר!

דערלויבט מיר אין אייער צייטונג צו זאגען פאלגענדע ווערטער.

דעם 30-טען אפריל האט זיך א איד באקלאגט אין אייער צייטונג, געגען א ספעדיינער שול (דאס מיינט מען די לאנדאנער שול), דאס ער האט געוואלט אריין אין שוהל דאווענען בצבור, און מען האט איהם ניט אריינגעלאזען אהן א טיקעט. ער האט געזאגט, אז ער האט ניט געוואוסט דאס מען דארף האבען א טיקעט אבער עס האט ניט געהאלפען, און מען האט איהם ניט אריינגעלאזען.

וויל איך פרעגען דעם ניט אריינגעלאזענעם פאלגענדעס. אויב ער האט געוואוסט דאס אין טאראנטא איז פאראן א אידישע צייטונג צו פראטעסטירען, פארוואס מען האט איהם ניט אריינגעלאזען דאווענען בצבור, גלויב איך אז ער האט אויך געלעזען אין דער זעלבער צייטונג, דאס די זעלבע שוהל האט פריהער געלאזט וויסען אלע אידען פון טאראנטא, דאס זייער חזן וועט דאווענען, און אלע אידען וואס וועלען וועלען דאווענען פסח ביי זיי אין שוהל, מוזען זיך באזארגען מיט טיקעטס, גלויב איך אז יעדער אנשטענדיגער מענש האט גאר ניט געדארפט געהן אין דער שוהל אהן א טיקעט און בעטען דאס מען זאל איהם אריינלאזען, און זיין טענה דאס ער האט געוואלט דאווענען בצבור, איז פאראן אנדערע שולען, אין וועלכע ער האט געקענט אריינגעהן דאווענען בצבור אהן קיינע שוועריגקייטען, טא פאר וואס האט ער נאר געוואלט אין דער ספעדיינער שוהל דאווענען בצבור, ער אליין ווייס אויך אז דער זעלבער צבור, און דערזעלבער גאט איז דא אין אלע שולען.

איך וויל אויך זאגען צו הער פושקאוו, דאס די טראסטים און אנדערע בעאמטע פון אמעריקאנער שולען האבען ניט פארדינט דאס מען זאל זיי באליידיגען און אנרופען זיי ארויסווארפער, און ווייסען ניט וואס עס טוט זיך אין סידור, און נאך אזעלכע ווערטער וועלכע איך וויל ניט איבערזאגען.

די וואס באלאנגען צו א שוהל, און ביי וועלכע א שוהל איז טייער און הייליג כאטש זיי באלאנגען ניט, ווייסען, דאס ווען עס זאל זיך ניט געפינען קיינע איבערגעגעבענע מעמבערס, און אפפערען זייער צייט און געלט, וואלט קיין שוהל געקענט עקזיסטירען אפילו איין יאהר.

איך אליין באלאנג ניט צו דער ספעדיינע שול, און איך קום גאר ווייניג אריין אהין. דאך ווייס איך, אז יעדען מעמבער פון יענער שוהל קאסט פון 40 ביז 50 דאלאר א יאהר און אייניגע נאך מעהר, און דאך האבען זיי ניט גענוג צו דעקען זייער יערליכען בודזשעט, און זענען געצוואונגען צו זוכען אנדערע קוועלען צו דעקען זייערע דעפיציטען. אמת, דער מסחר מיט טיקעטס אין אמעריקאנער שולען איז א קראנקהייט, אבער דאס קען ניט פארמידען ווערען און זי מוז אויפגעהאלטען ווערען אום צו פארהיטען די שולען פון א גרעסערען אונגליק. (דער שוהל אקשען, און א רענדעל ארויף, ארענדעל אראפ) ווי הער פושקאוו דריקט זיך אויס. מוז זיין, אום די שולען אליין זאלען ניט פאלען. מען מוז עס האבען פאר דער עקזיסטענץ פון די אידישע געמיינדען, אויפהאלטען אין אמעריקא א שוהל א גאנץ יאהר. "פיימענטס", א חזן, א שמש, אייניגע שוהלען האבען נאך א רב און אנדערע וויכטיגע זאכען פון א שוהל, קאסט זייער פיעל געלט. דאס געלט מוז קומען פון א געוויסער קוועלע, פון הימעל פאלט עס ניט אראפ. די מעמבערס זיינען ניט אומשטאנד צו דעקען אלע קאסטען. זיי ווערען הינטערשטעליג. זיי קומען אין נויט. זייערע צאהלאכצען ווערט געצאהלט מיט נאטס. דעריבער איז מעהר ניט ווי רעכט, דאס ווען א שוהל מאכט אמאל אן אונטערנעהמונג דורך איהר חזן, אום אריינצוקריגען א געוויסע סומע געלט פאר איהרע אויסגאבען, איז מעהר ניט ווי רעכט, אז דער איד וואס וויל האבען דעם פארגעניגען צו געפינען א פארטיגע שוהל מיט א פארטיגען חזן, זאל באצאהלען פאר דעם פארגעניגען, און דער וואס וויל ניט, אדער קען ניט באצאהלען פאר דעם פארגעניגען, זאל ניט געהן יענעם טאג אין יענער שוהל דאווענען בצבור. ער קען געהן אין אן אנדער שוהל וואס דאווענט ניט קיין חזן אויף טיקעטס, און דארט דאווענען בצבור.

די מענשען וועלכע אפפערען זייער צייט, און זיינען זיך מתעסק מיט די שול טיקעטס, מיינען די טובה פון זייער שוהל, און זיי זיינען ווערט צו רעספעקטירט ווערען, ווייל זיי זיינען עוסקי בצרכי צבור באמונה.

ה. לובעצקי, 199 גריים סטריט.

דער קאמף

(פארזעצונג פון פיידזש 5)

די צוויי אמאלגאמייטעד באנקען, אין ניו יארק און אין שיקאגא, זענען צווישען די זיכערסטע באנקען אין לאנד. די גרופען קאאפעראטיווע אמאלגאמייטעד הייזער זענען צווישען די שעהנסטע און ערפאלגרייכסטע קאאפעראטיווע אונטערנעהמונגען אין לאנד.

די אמאלגאמייטעד קומט צו איהר נייינטער קאנווענשאן מיט פלאטערדיגע פאהנען.

דער קאמף פאר באפרייאונג

א געשיכטליכער איבערבליק צו דער געלעגענהייט פון דער אמאלגעמייטעד קאנווענשאן וואס ווערט היינט דערעפענט.

פון יוסף שלאסבערג
(גענעראל סעקרעטאר)

די געשיכטע פון די באוועגונגען צווישען די שניידער אין אמעריקע אין דעם לעצטען האלבען יאהרהונדערט אויפצובויען א שטארקע אינדוסטריעלע ארגאניזאציאן, קאן צוטיילט ווערען אין דריי פעריאדען. די ערשטע פעריאדע האט זיך אנגעהויבען אין דעם אנפאנג פון די אכציגער יאהרען אין דעם פאריגען יאהרהונדערט און האט אנגעהאלטען ביז די יאהרען 1910-1913. דאס איז געווען א פיאנערען צייט, א צייט פון פיעל בלאנדזשען, טאפען אין דער פינסטער, איבער שארפע שטיינער און דורך שטעכיגע דערנער. די פארשידענע באוועגונגען און קעמפע זענען געווען אפגעזונדערטע, ווי אהן א שייכות איינע צו די אנדערע. עס זענען געווען א סך מפלות און ווייניג נצחונות. די קנאפע געווינסען האבען ניט לאנג אנגעהאלטען. אבער טראץ די ביטערע ענטוישונגען פון יענע צייטען, האבען די פיאנערען דאך געטאן זייער חלק ארבייט. זיי האבען געטאן דאס, וואס פיאנערען מוזען טאן: זיי האבען איינגענומען די ווילדערניס, צוגראבען די ערד, פארפלאנצט די זריעה דורכגעשניטען שטעגען, אויסגעגלייכט וועגען. די פיאנערען האבען פיעל געליטען, האבען אבער געטאן זייער ארבייט מיט ליעבע און איבערגעבענהייט. מיר געניסען ביז היינטיגען טאג די פרוכט פון דאס, וואס איז אין יענע צייטען פארזייט און פארפלאנצט געווארען, אפט מיט טרעהרען.

די שניידער סטרייקס פון 1910 און 1913 האבען געעפענט די צווייטע פעריאדע, די צייט פון סיסטעמאטישער בויאונגס ארבייט. דער אלגעמיינער סטרייק אין שיקאגא אין 1910 איז פארלוירען געגאנגען. אבער דאמאלס האט פאסירט עטוואס וואס פאסירט געוועהנליך ניט אין א קלאסענקאמף, און וואס איז געווען דער איינציגער פאל פון דעם סארט אין אמעריקע. יאזעף שאפנער, דער הויפט פון דער קליידער פירמע הארט שאפנער און מארקס, די גרעסטע מענער קליידער פירמע אין לאנד און אין דער וועלט, האט זיך פאראינטערעסירט מיט דעם שיקזאל פון די ארבייטער און האט באשלאסען אופצונעהמען באציהונגען מיט דער באזיגטער און דערשלאגענער יוניאן. צום שרייבער פון די שורות האט ער געזאגט וועגען דעם פאלגענדעס: „איינמאל זענען זיך צונויפגעקומען מיינע פריינט צו פייערען מיין געבורטסטאג. זיי האבען מיך גראטולירט צו מיין גרויסען ערפאלג אין געשעפט. איך האב זיי געענטפערט אז איך פרעה זיך ניט אזוי מיט מיין געשעפטליכען ערפאלג ווי מיט דעם וואס איך מאך מעגליך פאר טויזענטער מענשען צו פארדינען זייער חיונה בכבוד און לעבען גליקליך. יעצט שטעלט אייך פאר מיין ערשטוינונג, ווען מיט עטליכע טעג שפעטער האט אויסגעבראכען א סטרייק אין מיין פאבריק. איך האב באשלאסען צו מאכען א פערזענליכע אונטערזוכונג. און ווען איך האב אונטערזוכט בין איך געווען נאך מעהר ערשטוינט, ווען איך האב ענטדעקט די אונטערדריקונג און די טיראניי אין מיין פאבריק מצד פארלייטע און אנדערע, פון וועלכע איך האב גאר קיין אנונג ניט געהאט. און איך האב זיך געוואונדערט, וואס די ארבייטער האבען ניט געסטרייקט א סך פריהער". דאס האט באוואויגען שאפנער'ן צו אנערקענען די יוניאן, טראץ דער געגנערשאפט פון זיינע פריינט. ניין יאהר לאנג איז די פירמע געווען די איינציגע אין שיקאגא וואס האט געהאט א קאנטראקט מיט דער יוניאן. אין ניו יארק איז געווען אן אלגעמיינער שניידער סטרייק אין 1912-1913. אויך אין אנדערע קליידער צענטערס זענען געווען גרויסע סטרייקס אין 1913. פון יענער צייט ביז ענדע 1918 זענען געלייגט געווארען די פונדאמענטען פאר שטענדיגע לאקאלע ארגאניזאציאנען. אין 1914 איז געגרינדעט געווארען די אמאלגאמייטעד, און זי האט פעסט פאראייניגט די צעווארפענע ארטיגע גרופען.

די אמאלגאמייטעד וואלט קיינמאל ניט געגרינדעט געווארען ווען די בעאמטע פון דער אמאליגער שניידער יוניאן, יונייטעד גארמענט ווארקערס, וואלטען געקענט זייערע אייגענע מיטגלידער און זיך ניט געשראקען פאר זיי. די יונייטעד גארמענט ווארקערס איז ארגאנירט געווארען אין 1891. פון אנפאנג האט זי זיך שטארק גע'חנפ'עט צו די סאציאליסטען, נאר דאס האט ניט לאנג אנגעהאלטען. זי האט געהאט א לאנגע אבער פוסטע קאריערע. סטרייקס זענען דאס רוב גערופען און אנגעפיהרט געווארען אהן און געגען דעם ווילען פון די באאמטע, וועלכע האבען באמת מורא געהאט פאר די אימיגראנטען מיטגלידער. די „ראדיקאלען". ווען די סטרייקס פון 1913 האבען אריינגעבראכט אין דער ארגאניזאציע א סך מיטגלידער פון דעם סארט, זענען די באאמטע געווארען נערוועז. די „ראדיקאלען" האבען געשיקט א גרויסע צאהל דעלעגאטען צו דער קאנווענשאן פון די יונייטעד גארמענט וואירקערס אין 1914, אין דער ווייטער שטאדט נעשוויל אין דעם זידליכען סטייט טענעסי, בלויז איינע פון יענע דעלעגאטען זענען צוגעלאזען געווארען. אלע אנדערע, וואס האבען רעפרעזענטירט אן איבערוועלטיגענדיגע מאיאריטעט פון די מיטגלידער, זענען געשטעלט געווארען מחוץ למחנה. זיי אלע, צוזאמען מיט די וועניגע וואס זענען צוגעלאזען געווארען, האבען זיך פארזאמעלט באזונדער און אויסגעוועהלט א נייע אדמיניסטראציע. פארבליבען אויף דער יונייטעד גארמענט וואירקערס קאנווענשאן זענען די הויפטזעכליך די דעלעגאטען פון די אוועראל ארבייטער, וועלכע האבען געגלויבט אלץ וואס די באאמטע האבען זיי דערצעהלט וועגען די שניידער מיטגלידער. צוויי חדשים לאנג זענען געווען צוויי קערפערשאפטען מיט דעם נאמען יונייטעד גארמענט וואירקערס. די אלטע אדמיניסטראציע האט געקראגען פון געריכט אן אינדזשאנקשאן, וואס האט פארבאטען דער נייער אדמיניסטראציע צו באנוצען דעם אלטען נאמען. דאמאלס איז אפגעהאלטען געווארען א ספעציעלע קאנווענשאן אין ניו יארק, און דער נאמען אמאלגאמייטעד קלאדהינג וואירקערס איז אנגענומען געווארען. א קורצע צייט איז די דזשורנימען טיילארס יוניאן געגאנגען צוזאמען מיט דער אמאלגאמייטעד, אבער אונטער דעם דרוק פון דער א. פ. אף ל. האט זי זיך צוריקגעצויגען. די אמאלגאמייטעד איז געווען די ערשטע — ביז יעצט די איינציגע — יוניאן וואס האט געהאט ערפאלג אלס א קאנקורענץ ארגאניזאציאן געגען אן א. פ. אף ל. יוניאן. די יונייטעד גארמענט וואירקערס איז פארבליבען קליין און אומבאדייטענד, איהר נאמען איז אינגאנצען פארגעסען.

די דריטע פעריאדע אין דער קאריערע פון דער אמאלגאמייטעד האט זיך אנגעהויבען אין 1919. ביז יענעם יאהר איז דער יוניאן'ס כח געווען הויפטזעכליך אין ניו יארק. אין שיקאגא האט זי געהאט אן אפמאך נאר מיט דער הארט שעפנער און מארקס פירמע. די ניו יארקער פאבריקאנטען, וועלכע זענען ניט געווען געוואוינט צו האבען באציהונגען מיט דער יוניאן, האבען אויסגעקוקט אויף דעם סוף פון דער וועלט מלחמה ווי אויף א גינסטיגער געלעגענהייט זיך צו „באפרייען" פון דער אמאלגאמייטעד. זיי האבען געמאכט אזא חשבון: „די אמאלגאמייטעד איז א מלחמה "צופאל. זי איז געבוירען געווארען און אויסגעוואקסען אין די מלחמה יאהרען, ווען עס האבען אויסגעפעהלט ארבייטער. דעריבער, ווען די מלחמה וועט זיין געענדיגט, און דערמיט אויך די קאנטראקטען פאר מיליאנען מונדירען, די סאלדאטען וועלען קומען פון דער ארמיי צוריק אין די פאבריקען, און עס וועט זיין א רחקות אין ארבייט אנשטאט אין ארבייטער, וועלען מיר מיט א שטארקער אטאקע צושלאגען די יוניאן". אלע עקספערטען — עקאנאמען און געשעפטסלייט — זענען געווען זיכער אז נאך דער מלחמה וועט קומען א לאנגע ארבייטסלאזיגקייט, און דאן וועט מען זיך אפרעכענען מיט די ארבייטער! זיי האבען זיך אלע צוגעגרייט אויסצוצעהרען די ארבייטער (דיפליישאן אף לייבאר) נאך דער מלחמה. די קליידער פאבריקאנטען אין ניו יארק האבען דורכגעפיהרט זייער פלאן און געמאכט א לאקאוט דעם נייינטען נאוועמבער, 1918, גלייך ווי עס איז אנגעקומען דער ערשטער און פריהצייטיגער באריכט (צוויי טעג פאר דעם אמת'ן באריכט) פון וואפענשטילשטאנד אין פראנקרייך. עס האט זיך אבער גיך ארויסגעוויזען אז די נביאות וועגען א לאנגער ארבייטסלאזיגקייט באלד נאך דער מלחמה איז געווען א פאלשע. די ארבייטסלאזיגקייט האט אנגעהאלטען בלויז א קורצע צייט. די פאבריקען וואס זענען יאהרענלאנג געווען פארנומען מיט מלחמה ארבייטען האבען גענומען אניאגען אין דער פראדוקציע פון אנדערע סחורות. דער לאקאוט איז ניט געווען קיין טויט־קלאפ פאר דער אמאלגאמייטעד. אין יאנואר, 1919, זענען די פאבריקאנטען זיך צונויפגעקומען מיט דער יוניאן און האבען אונטערגעשריבען אן אגרימענט. די אמאלגאמייטעד האט דורך יענעם נצחון דערגרייכט עטוואס אויסערגעוועהנליכעס. ניט בלויז איז זי געווען די ערשטע ארבייטער יוניאן צו געווינען א קאמף נאך דער מלחמה, נאר זי איז געווען די ערשטע יוניאן איינצופיהרען די פיער און פערציג שטונדיגע ארבייטסוואך אין דער אינדוסטרי אין אמעריקע. דעם 22־סטען יאנואר, 1919 — אין דעם יאהרטאג פון דעם רויטען זונטאג — האבען די שניידער אנגעפאנגען צו ארבייטען די קירצערע ארבייטסוואך. דער וואונדער איז געווען באזונדערס גרויס, ווייל אט די נייע פארקירצונג אין דער ארבייטסוואך איז דערגרייכט געווארען פון ארבייטער, וואס האבען זיך נאר וואס באפרייט פון דעם סוועט שאפ מיט זיינע כמעט אומענדליך לאנגע ארבייטס־שטונדען. דאס האט געגעבען דער אמאלגאמייטעד אן אומגעהויערען פרעסטיזש. די נייעס פון דעם סענזאציאנעלען נצחון האט זיך פארשפרייט ווי א וואלד־פייער צווישען די שניידער אין אלע צענטערס. די דערשלאגענע צווישען זיי זענען דערהויבען געווארען, די שוואכע זענען מוטיג געווארען, און זיי זענען מאסענווייז געקומען צו דער יוניאן. אלס רעזולטאט פון דער אויפשטורמונג האט די אמאלגאמייטעד ארגאניזירט אין יאהר 1919 שיקאגא און ראטשעסטער, וואס זענען געווען ווי אנטי־יוניאן גיבראלטארס אין דער קליידער אינדוסטרי, און א רייע קלענערע צענטערס. די אמאלגאמייטעד איז אין אלגעמיין אנערקענט געווארען אלס א שטענדיגער פאקטאר אין דער קליידער אינדוסטרי.

ביז 1919 האט די אמאלגאמייטעד געמוזט קעמפען פאר א פלאץ אין דער אינדוסטרי; פון דאן אן איז דער קאמף געווען אנצוהאלטען דעם עראבערטען פלאץ. מיט איין יאהר שפעטער איז די אמאלגאמייטעד ווידער ארויסגערופען געווארען אין קאמף. די ניו יארקער פאבריקאנטען וועלכע האבען פארלוירען זייער לאקאוט אין 1919, האבען געמאכט א צווייטען לאקאוט אין 1920. דאס איז געווען א צייט פון גרויסער ארבייטסלאזיגקייט, און די ארבייטגעבער זענען געווען זיכער, אז די אמאלגאמייטעד וועט דאס מאל ניט קאנען אויסהאלטען די אטאקע. דער לאקאוט האט זיך פארשפרייט איבער דריי שטעדט — ניו יארק, באסטאן און באלטימאר — האט אנגעהאלטען 6 חדשים, און אפגעקאסט דער אמאלגאמייטעד צוויי מיליאן דאלאר. די גאנצע סומע איז געקומען פון א טאקסע אויף די מיטגלידער. די פאבריקאנטען האבען, ווי געוועהנליך, זיך געווענדעט צו די געריכטען נאך הילף. זיי האבען געקראגען א גאנצע רייע אינדזשאנקשאנס געגען דער אמאלגאמייטעד. זיי האבען געפאדערט פון דער יוניאן גרויסע סומען היזק געלט, וואס האבען דערגרייכט אין סך הכל ארום צוויי מיליאן דאלאר. זיי האבען אויך פארקלאגט די אמאלגאמייטעד אלס אן אומגעזעצליכע ארגאניזאציאן און געפאדערט איהר אויפלעזונג. און ווידער האבען די פאבריקאנטען געמוזט מאכען שלום מיט דער יוניאן. זיי האבען דאן נאטירליך פארגעסען אן אלע זייערע משפטים.

אין 1925 איז די אמאלגאמייטעד ארויסגערופען געווארען אין אן עהנליכען קאמף נאר אויף א קלענערען מאסשטאב. דאס איז געווען דער לאקאוט וואס די אינטערנעשאנעל טיילארינג קאמפאני האט געמאכט אין ניו יארק און שיקאגא. יענער קאמף האט אפגעקאסט דער יוניאן זעקס הונדערט טויזענט דאלאר, און האט, ווי די גרעסערע לאקאוטס אין 1919 און 1921, זיך געענדיגט מיט א זיג פאר דער יוניאן.

פאריגען זומער האט די אמאלגאמייטעד קאנצענטרירט איהרע כחות אויף דעם גרויסען קליידער צענטער אין פילאדעלפיא. די קליידער ארבייטער אין יענער שטאדט זענען ארגאניזירט געווארען אין דעם עפאכע מאכענדיגען יאהר 1919, אבער דאס האט ניט לאנג אנגעהאלטען. די פאבריקען האבען איבערגעריסען זייערע באציהונגען מיט דער יוניאן און פילאדעלפיא איז געווארען א וואקסענדיגער „אפען שאפ" צענטער. אין די אלע יאהרען וואס זייט דאן איז דארטען אנגעפיהרט געווארען א שטילע אבער ענערגישע טרייד יוניאן פראפאגאנדע. אין 1929 איז דורכגעפיהרט געווארען א רייע סטרייקס דורך וועלכע פילאדעלפיא איז ארגאניזירט געווארען אזוי גוט ווי די אנדערע שטעדט. די סטרייקס האבען אפגעקאסט דער יוניאן ביז א האלבען מיליאן דאלאר. אכט פאבריקאנטען האבען געקראגען פון געריכט אן אינדזשאנקשאן געגען דער אמאלגאמייטעד, די שטרענגסטע אינדזשאנקשאן וואס איז ווען ארויסגעגעבען געווארען געגען איהר. די יוניאן האט אפעלירט צו א העכערען געריכט. זיבען פון די פאבריקאנטען האבען נאכהער אונטערגעשריבען אגרימענטס מיט דער יוניאן. אלע אכט האבען זיך געווענדעט צום געריכט מיט א בקשה צו אנולירען די אינדזשאנקשאן, און דאס געריכט האט די אינדזשאנקשאן מבטל געווען.

אין 1925 האט די אמאלגאמייטעד זעהר שטארק געליטען פון די קאמוניסטישע אטאקען, וועלכע האבען כמעט פאראליזירט די ניו יארקער ארגאניזאציאן. זיי האבען געשטעלט אין געפאהר דעם זעהר וויכטיגען קאמף מיט דער אינטערנעשאנעל טיילארינג קאמפאני. וואלטען מיר פארלוירען וואלטען מיר געהאט געגען זיך א גאנצע רייע עהנליכע קעמפע, ווייל א סך פאבריקאנטען האבען מיט גרויס אינטערעס אפגעווארט דעם פועל יוצא פון דעם קאמף מיט דער אינטערנעשאנעל אום צו באשטימען אויב זיי זאלען אויך מאכען לאקאוטס.

דאס אויבען געזאגטע איז א קורצער איבערבליק איבער אונזער געשיכטע אין די הויפט מארקעטס. דער פלאץ ערלויבט ניט דא צו באשרייבען די קעמפע און דערגרייכונגען אין די קלענערע קליידער צענטערס.

איינע פון די גרעסטע אויפטואונגען פון דער אמאלגאמייטעד איז דאס וואס זי האט צונויפגעבראכט אונטער איהרע פלינלען אכט און צוואנציג פארשידענע נאציאנאליטעטען. די גרעסטע נאציאנאלע גרופען, אחוץ די אמעריקאנער, זענען: אידען, איטאליענער, פאליאקען, טשעכען, ליטווינער, רוסען. די אמאלגאמייטער גיט ארוס צייטונגען אין 8 שפראכען: ענגליש, אידיש, איטאליעניש, פויליש, רוסיש, טשעכיש, ליטוויניש און פראנצויזיש; די לעצטע פאר די קענעדיש־פראנצויזישע מיטגלידער אין מאנטרעאל.

די אמאלגאמייטעד האט געמאכט דעם אנפאנג פאר ארבייטסלאזען־קאסען אין דער אינדוסטרי. זיי זענען איינגעפיהרט געווארען אין שיקאגא, ניו יארק און ראטשעסטער. אין שיקאגא, וואו די קאסע עקזיסטירט זייט 1923, צאהלט דער ארבייטסגעבער יעצט דריי פראצענט פון די וועכענטליכע שכירות און די ארבייטער אנדערטהאלבען פראצענט. פריהער האט אויך דער ארבייטסגעבער געצאהלט אנדערטהאלבען פראצענט. עס ווערט אויסגעצאהלט צו די מיטגלידער ביז א מיליאן דאלאר א יאהר. אין ניו יארק און אין ראטשעסטער פונקציאנירען די קאסען זייט איין יאהר. די ארבייטגעבער צאהלען איין וועכענטליך אנדערטהאלבען פראצענט פון די שכירות; די ארבייטער צאהלען גארניט. אין ניו יארק איז אין פארלויף פון דעם יאהר צוטיילט געווארען צווישען די נויטבאדערפטיגע מיטגלידער דריי הונדערט און פינף טויזענט דאלאר, און אין ראטשעסטער וועט די סומע באטרעפען נאהענט צו הונדערט און פופציג טויזענט דאלאר. אין שיקאגא איז אויסגעצאהלט געווארען פינף מיליאן דאלאר, און יעצט ווערט אויסגעצאהלט נאך א האלבער מיליאן. ארגאניזאציאנעל איז די אמאלגאמייטעד אין א געזונטען צושטאנד.

(פארזעצונג אויף פיידזש 4)

דעלעגאטען צו דער ניינטער אמאלגאמייטעד קאנווענשאן אין טאראנטא

די דזשאינט באארד און לאקאל יוניאנס האבען צוגעשיקט צום גענעראל אפיס קרעדענשעלס פאר די ערוויילטע דעלעגאטען. עס פארשטייט זיך, אז די אלע קרעדענשעלס וועלען דארפען גוטגעהייסען ווערען פון קרעדענשעל קאמיטע, וועלכע ווערט ערווילט אויף דער ערשטער זיצונג פון דער קאנווענשאן.

דזשאינט באארדס:

באלטימאר, פיליפ רודיק.
באסטאן, א. ראמוליא.
שיקאגא, דזש. פריים.
סינסינעטי, ה. ב. שראדער.
מילוואקי, ר. אלבערטי.
מאנטרעאל, ה. וואסערמאן.
ניו־יארק, דזש. גאלד.
פילאדעלפיא, ס. נאקעלא.
ראטשעסטער, דזש. מעקמען.
שווירטמייקערס, דזש. גוז.
טאראנטא, וו. ט. סאמאנד.
טווין סיטי, ב. שיער.

לאקאלס:

לאקאל 1 באסטאן: — פיליפ קאמינסקי.
״ 2 ניו־יארק: — נייטען סיגעל, מאריס טארמארקין, דזשא גודמאן, סאול פריער, דזשייק איצקאוויטש.
״ 3 ניו־יארק: — מאריס גאלדין, דזשייקאב ענגעלמאן, דזש. דיבאק.
״ 4 ניו־יארק: — דייוו מארקס, הענרי סילווערמאן, עמאנועל סטראוס, דזש. קלופט, פיליפ ראזענפעלד.
״ 5 ניו־יארק: — רובין גייבעל, בארני בראון, מאקס נעמזער, לואיס ראזען.
״ 6 שיקאגא: — טאמאס פעסעק, מייק בוסקא, טש. ראושאן, דזשאזעף האדאק, דזש. מארעק.
״ 8 ניו־יארק: — לואיס שראגער, דייוו קאהען.
״ 10 ניו־יארק: — י. בערגער, י. האלענדער, א. קאלב, י. לעווין.
״ 11 ניו־יארק: — פיליפ וויסמאן, נייטען וויזער.
״ 14 ראטשעסטער: — אייב קאהען, בען ראטמאן, סעם סיגעל.
״ 15 באלטימאר: — הערי האפמאן.
״ 16 ניו־יארק: — דייוו גראס, אייבראם סעמיכאווסקי.
״ 19 ניו־יארק: — דזשאן קאסטאניקא, הערי הוטנער.
״ 36 באלטימאר: — מאריס אבראמסאן.
״ 38 שיקאגא: — הערי גאלדשטיין, ע. דזשעכטשאראוו, ק. קריזא.
״ 39 שיקאגא: — א. פערכאראוויטש, וויליאם אייקלער, ע. קאטעק, מיס ב. זאק, ל. בלומענפעלד, מ. בורשיאן, מ. דאן, מ. גינזבורג, ס. געלפאנד.
״ 40 ניו־יארק: — י. בערנשטיין.
״ 43 ברוקלין: — היימאן נאוואדוואר.
״ 50 ניו־יארק: — מאקס ענטמאן.
״ 51 באלטימאר: — בענדזשאמין גאלדשאל.
״ 54 ברוקלין: — פרענק קאפאן, ב. יאקובאוויטש, סטענלי מאסיאולים.
״ 55 ברוקלין: — וויליאם טשערניש.
״ 59 באלטימאר: — בארני גאטליב.
״ 61 שיקאגא: — טעאדאר דובאווסקי, עמיל קאע, לואיס העק, אלפרעד מעיומא.
״ 63 ניו־יארק: — דזשאן האלוב, פאול ארנאן, וויטא לאמבארדא, אנזשעלא טאגליאלאטעלא, ע. ד. ריענזי, מ. קאראטאלא.
״ 75 פילאדעלפיא: — לואיס דע מריק, הערי ווילינ, מאריס מאנהייט, ארטור דעל פריארי.
״ 80 ניו־יארק: — דזשעק סילווער.
״ 85 ברוקלין: — טאם סטשאקא.
״ 86 פיטסבורג: — לואיס קאהען.
״ 96 סיראקיוז: — פרעד עקעל, הערי שאפראן.
״ 100 באלטימאר: — טאמאס טרוס.
״ 103 ניו־יארק: — וויליאם סוסקאוויטש.
״ 110 פילאדעלפיא: — לואיס דרוקער, פיליפ שלאסבערג, לואיס ליטען.
״ 112 קליוולאנד: —
5 113 סינסינעטי: — פראפעסאר רוסא.
״ 114 באלטימאר: — מאריס מיכעלסאן.
״ 115 מאנטרעאל: — א. קעדיו, דזש. פאולאבערט.
״ 116 מאנטרעאל: — ה. סטיין.
״ 117 באלטימאר: — דואיס וואקס.
״ 129 לואיסוויל: — דזשייקאב גאלדשטיין.
״ 121 סינסינעטי: — אנזשעלא ווארווערק, קיידי בוירק, ארטור וו. אולמער.
״ 122 פילאדעלפיא: — דזשאן באלסעלי, אנדרי ראסעטי, א. ד. ד'אנאסטינא, פרעד דאניסע, ס. באנאטרישי, פרעד וועספער, דזשא גאבריעלי, בילי טשאנדרא, יאם
לאקאל 122 דילארא, יאמאס סילווערטי, דייוו קאניגסבערג, דזשא איעללא.
״ 124 קלווילאנד: —
״ 130 פארטשעסטער: — דזשעק קליינהאלץ.
״ 135 סינסינעטי: — אורעליא נייהאוז, ראלף טראיסי.
״ 139 פילאדעלפיא: — פרענק לאסקאלא, ל. פאלילא, דזשיא דע מאריא, ל. פיאטי, פ. דע מארטינים, דזשיא פעלעגרינא.
״ 140 פילאדעלפיא: — סעם לאנדאן, סעמועל ליבערמאן.
״ 141 פילאדעלפיא: — אייבראם בארענשטיין.
״ 142 ברוקלין: — אנדריי סאנטעראמא, גיסעפי וואליסענטי.
״ 143 פילאדעלפיא: — פיליפ קאטץ, סאלוואטאר מארעלא, צעזאר פריארע, סעמועל הענדלער.
״ 144 שיקאגא: — פרעד סאר, אנטאני וואלטץ, מאריס בערגער, אירווינג האלפינגער, מייק ד'אלפאנזא, מאקס פרידמאן, סעם זייפער.
״ 145 אינדיאנאפאלים: — מערי קאספער, ניק מארסעלא.
״ 151 מילוואקי: — טאם באלארט.
״ 152 שיקאגא: — היימאן קלאס, דייוויד גאטקין, סעם קאלקי, נייטען גארבוט.
״ 155 סט. פאול: — קלארא דארדעל.
״ 157 סינסינעטי: — הענרי בלום.
״ 159 ברוקלין: — בארני שענקמאן.
״ 161 ניו־יארק: — דזשעק גינזבורג.
״ 162 ניו־יארק: — פעטריק דע מארע, ראלף פעקאראר.
״ 164 סינסינעטי: — ליליאן פראנטינגא.
״ 167 מאנטרעאל: — ל. לינדז.
״ 169 ניו־יארק: — טעדי פרייגער, הערי פעלדמאן.
״ 170 באלטימאר: — מערי פוקס.
״ 176 ברוקלין: — טשארלס קיאטשיא, דזשאזעף סקאליטשי.
״ 178 ניו־יארק: — מעקס אלבערט.
״ 186 ניו־יארק: — דזשאזעף פרידמאן.
״ 189 סינסינעטי: — לאורענס מ. פארד.
״ 198 פאסייק: — פרענק אינגראסיא.
״ 202 ראטשעסטער: — ראפייעל ווילא, דזשא פלאטי, דזשארדזש פעראזאלי, סעם קיאטשיא, טשארלס ברוסקאטא, סירא בראזילע.
״ 203 ראטשעסטער: — פעטער הענדערסאן.
״ 204 ראטשעסטער: — דארא ראזענבלום, אידא ריטער.
״ 205 ראטשעסטער: — וויליאם סטיין, אלבערט שערמאן.
״ 206 ראטשעסטער: — אדאם קיבלער.
״ 208 וויינלענד: — לואיס ביאנדי, דזשאזעף אליווא ,פעטריק פיארילי.
״ 209 מאנטרעאל: — דזש. מינקאווסקי, וו. פאפ.
״ 210 האמילטאן: — טשארלס מיליגאן.
״ 211 טאראנטא: — דזש. קאנטאר, ה. וואלקאווסקי.
״ 212 טאראנטא: — דזש. ר. דאן.
״ 216 טאראנטא: — ה. טשיקאווסקי.
״ 217 האמאנטאן, נ. דז.: — ראמאלא דע סאנטיס, סאלוואדאר קאנטינא.
״ 218 באלטימאר: — ד. מאטול.
״ 219 טאראנטא: — דזש. גאלד.
״ 222 טאראנטא: — דזש. בירענבאום.
״ 227 ראטשעסטער: — וו. סאנדיג, פרענק דזשאסוויק, טאמאס סטשארינא, דזשאן קאוואלוטשי.
״ 230 באלטימאר: — דזשאזעפין וואנדענהערק.
״ 233 טאראנטא: — וויליאם יאנג.
״ 235 טאראנטא: — לעא פאלערמא.
״ 241 באלטימאר: — דייוויד שנאפער.
״ 243 ניו־יארק: — סטעפען פעטילי, פרענק קאטאניא.
״ 246 ניו־יארק: — הערמאן שניידער.
״ 247 באלטימאר: — דייוויד שומאן.
״ 248 ניו־יארק: — נייטען סלוצקי, דזשייקאב ניומאן, לואיס קעלער.
״ 262 ברוקלין: — מאריס עפשטיין, דזשייקאב לופינא.
״ 269 שיקאגא: — אנטאני קערזעל, פרענק פרוסים.
״ 270 שיקאגא: — פעטסי אע ראזא, לואיס טשאסטרא, פרענק טשערא, אלפאנזא מאנזעלא.
״ 271 שיקאגא: — קארמען יאנאצי.
״ 272 שיקאגא: — האלטער בורדסאלי.
״ 274 מאנטרעאל: — פ. מארקענא.
״ 275 שיקאגא: — אננא סעגלער.
״ 277 מאנטרעאל: — ה. קארען.
״ 278 לאס אנדזשעלעס: — סידי גודמאן, דייוו גינזבורג.
״ 289 ניו־יארק: — דזשיימס אילארדי.

„הערמאנייזט"
אייער פאר קאוט
דיזער נייער און בעסערער קלינינג וועג האלט די פארם ריין, פריש און גוט.

ווען איר טראגט א פוטערנעם מאנטעל א גאנצען יאהר, זאמעלט זיך זיכער אן אין דעם א געוויסע מאס שמוץ און שטויב. דאס איז נאטירליך, שעדליך פאר'ן פאר און מיט דער צייט, הויבען זיך אן דארט האדעווען מאיל.

לאזט אייער קאוט
„הערמאנייזען" איצט

דיזע נייע מעטאדע רייניגט פולשטענדיג דעם קאוט אינעווייניג און אויסוועניג ניט ארונטערנעמענדיג דעם ליינינג. עס איז זיכער עקאנאמיש און באקוועמליך. עס האלט אויך די נאטירליכע פעטקייט אין דעם פאר און פארלענגערט דאס לעבען פון דעם מאנטעל. הערמאנייזינג קאסט זעהר ווייניג. און איז ווערט א סך, א סך דאלארען אין דעם לעבען פון אייער קאוט.

פארריכטען,
רימאדלען
דורך עקספערטען
פאר ספעציעלע
פרילינג
פרייזען
אפשאצונג פריי.

2% פאר סטארעדזש
פון אייער
אפשאצונג.

באמערקונג: אלע סטארעדזש, "הערמאנייזינג" און ריפעיר טשארדזשעס קענען באצאלט ווערען אין הערבסט ווען דער קאוט ווערט אייך צוריקגעבראכט.

טעלעפאן עדלייד 4_4243

HERMAN FURS

און קאמפאניע, לימיטעד.
בעי סט. קארנער דזשעראד עדלייד 4—4243.
אויך אויף 403 אולעט עוו. ווינדזאר.

לאיער דזשיי. ל. קאהן

J. L. COHEN

רום 1004 סענטראל בילדינג
45 ריטשמאנד סט. וועסט
טעלעפאן עלגין 3379.
וואוינונג מידוועי 1948.

לאיער ניומאן

אפיס: 4 ריטשמאנד סטריט איסט ELGIN 1305
רעזידענס — 874 עווניו ראוד טעל. האדסאן 9921 J

ביזנעס טעלעפאנען: ראנטאו, עדלייד 2544
אפטאו, טריניטי 1652

בראון און סמיט

לאיערס

394 בעי סטריט

514 דאנדעס סט. וועסט, קאר. ספאדיינא עווניו

אונזער נייער אפטאון אפיס איז 514 דאנדעס סטריט וועסט, קארנער ספאדיינא עווניו, אין "איטס אפען. דיזער אפיס וועט זיין אפען אין די אווענטס.

געלט געליען אויף מארטגיידזשעס אויף 6 פראצענט.

רעזידענס טעלעפאנען: א. ת. בראון, הילקרעסט 6146 F
ס. א. סמיט, עדלייד 7674.

לאיערס דזש. דזש. גלעס און אי. פי. דיקלער

— פון —

גלעס, דיקלער און קא.

רום 501 דאמיניאן בילדינג, 465 בעי סט.
אפיס טעלעפאן עלגין 5512

אלגעמיינע, ציווילע און קרימינעלע לאו־פראקטיק.
געלט געליען און אינוועסטירט אויף מארטגעדזשעס.

טעלעפאן עדלייד 9768. הויז טעל. טריניטי W 8195

לאיער דזשאזעף מ. גארדאן

בארימטער, סאליסיטאר, נאטארי פאבליק.

האט געמופט זיין אפיס אין:

300A דאמיניאן באנק בילדינג
465 בעי סטריט.

טאראנטאר מושב זקנים

בעט די פרעזידענטען פון אלע שולען, סאסייטיס, אקזילעריס און יוניאנס, פון טאראנטא, און אויך פון דער פראווינץ צו ערוועהלען

צוויי דעלעגאטען צו א קאנפערענץ

וועלכע וועט פארקומען

מיטוואך דעם 14־טען מאי, 8.30 אווענט

אין אונזער בילדינג, 31 סיסעל סט.

ביטע ניט צו פארגעסען, ווייל דיזע קאנפערענץ איז פאר א זעהר נויטיגען צוועק.

טאראנטאר מושב זקנים.
ס. העריס, פרעזידענט.

ספאדיינא קאנצערט האל

450 ספעדיינע עוו.

איז אימפראוועט אונטער א נייעם מענעדזשמענט. און איז צו פארגעטען פאר

מיטינגען, לעקטשורס, דענסעס, חתונות און פארשידענע אונטערנעמונגען

א גרויסער האל אין בעסטען געגענט מיט אלע באקוועמליכקייטען.

ביליג רענט

פאר מער אינפארמאציעס ווענדעט זיך צום קערטייקער צו יעדער צייט אין האל.

450 ספעדיינא עווניו

מצבות צו ארדער

מיר האבען ערעפענט א נייעם מארדערנעם פלאץ צו מאכען מצבות לויט יעדענס פארלאנג. פארזיכערט אין גוטע ארבייט און שארפע אויסקריצונג פון די אותיות.

מיר פארזיכערען אויסצופילען יעדענס ארדער סיי אידיש ווי ענגליש.

מיר זענען אין די ביזנעס 23 יאהר.

העררי שטיינער

237 קאלעדזש סטריט (קארנער זוראן).
טעלעפאנס: הויז, טריניטי 8196.
אפיס, טריניטי 4386.

LOEWS

די גאנצע היינטיגע וואך.
"לארד בייראן פון בראדוויי"
מיט טשארלז קעלי, מעריאן שילינג און אנדערע
אויך 5 — וואדעוויל אקטען — 5

SHEA'S HIPPODROME

בעי סטריט (סיטי האל סקווער)
מאטינע 30 און 50 סענט.
אווענטען 60 און 75 סענט.
די גאנצע היינטיגע וואך.
"דער פארלוירענער צע־פעלין"
אויפ'ן סטיידזש:
גאי לאמבארדא און זיין ארקעסטער.

IMPERIAL

(געוועזענע "פענטיידזשעס")
די גאנצע היינטיגע וואך.
ליליען גיש
— און —
"א ראמאנטישע נאכט"
אויפ'ן סטיידזש:
5 וואדעוויל אקטען.

LIBERTY THEATRE

(דאנדעס און ספאדיינא עווניו)
היינט, דינסטאג און מיטוואך
דאס בארוהמטע בילד
"דיזראעלי"
מיט דזשארדזש ארליס
אין דער הויפט ראלע.
זעהט דאס שענסטע בילד אלס א טאקי אין ליבערטי טעאטער.

מיר לייהען געלט פון 1.00 ביז 5 טויזענט דאלאר
אויף דיימאנדס, דזשועלרי און אנדערע ווערטפולע סעקיורטיס. נושא באהאנדלונג גאראנטירט

SECURITY LOAN CO.

83 קווין סט. וועסט

קארפענטער

און דזשענעראל קאנטראקטאר

י. קאץ

נעהמט ארבייט פאר הארדוואוד פלארס, פענסי ארבייטן, אלע סארטען אר־בייטען און הויז אלטערייטשאנס. אויך אלערליי פעקטארי ארבייט.

79 מיידזשאר סט.

טעלעפאן קינגסדייל 8442. מיר מאכען ארבייט רייניג און פינקטליך און

פייפערהענגינג און פיינטינג

אייער אלטער באקאנטער פייפערהענגער און פיינטער נעהמט און קאנטראקט דזשאבס צו די ביליגסטע פרייזען. די בעסטע ארבייט גאראנטירט. קיין דזשאב צו קליין אדער צו גרויס. עסטימייטס פריי. סעם קאץ, 166 אסינגטאן עוו. לאידבוק 2350.

264-5-25

סער ראבערט בארדן

פרעזידענט פון די
קראון לייף אינשורענס קאמפאניע

חוז מ. קאפלאן

ספעשעל רעפרעזענטאטיוו

M. KAPLAN & SON

General Insurance
Kaplan Customs Brokers
55-57 YONGE STREET
Elgin 8156-8157

וואוינונג 47 ראוז פארק דר.
טעלעפאן היילאנד 1960.

אפיס: 347 בעי סטריט
511 ניישאנאל בילדינג
אפיס טעלעפאן: וויווערלי 2211
הויז טעלעפאן טריניטי 7461.

לאיער ב. ווינבערג ב. א.

באריסטער, סאליסיטאר, נאטערי פאבליס

נעלט צו לייען אויף מארגיידזשעס
מארגיידזשעס געקויפט.

לאיער העררי מ. שערמאן

באריסטער, סאליסיטאר. נאטארי פאבליק
901 סענטראל בילינג, 45 ריטשמאנד סט. וועסט
אפיס טעלעפאן וויווערלי 5261. הויז טעלעפאן טריניטי 5393
נעלט צו לייען אויף ערשטע און צווייטע מארטגיידזשעס.

דער נייער אדרעס פון

לאיער סאול אייזען ב. א.

SOL EISEN

904-5 סענטראל בילדינג, אפיס טעלעפאן. עדלייד 3083.
45 ריטשמאנד סט. וועסט
רעזידענס 349 פאלמערסטאן בילגוארד. טעל. טריניטי W 1078.

F.M. Catzman B. A. — Office telephone
H. I. Rotenberg — Adelaide 3083

אונזער נייער אדרעס

148 דאנדעס סטריט וועסט

קארנער עליזאבעט און דאנדעס

אנשל ווייס

ספיציעלער אגענט פאר אלע שיף־ליניעס.
געלט געשיקט איבעראל אין אמעריקאנער דאלארס
שנעל ביליג און זיכער
טעלעפאן עדלייד 6973 — 2538.

מיר האבען יעצט איינגעקראגען א גרויסען סטאק שיך פאר פריהלינג

פון די לייטעסט ספרינג סטיילס און פון די בעסטע קוואליטי און פארקויפען ווי שטענדיג צו די ביליגסטע פרייזען.

קאמט און איהר וועט בלייבען אונזער קאסטימער אויף אימער ווייל מיר וועלען אייך צופרידענשטעלען.

WALL BROS. CUT RATE **SHOE STORE**

94-96 QUEEN ST. West, — 94-96 קווין סט. וועסט

ביליגע פרייזען — לייטעסט סטייל — צופרידענע פיטינג.

וויכטיגע באקאנטמאכונג

דער שענסטער און גרעסטער אידישער

כשר דעליקאטעסען סטאר

לאנטש רום און אייז קריעם פארלאר. אונטער דער נייער מענעדזשמענט פון

דזשאו ליבמאן

מיר סערווירען ברעקפעסט און אלע אנדערע לאנטשעס. די פרישסטע און ריינסטע עסענס, פיינע באהאנדלונג און מעסיגע פרייזען.

מיר דעליווערען סענדוויטשעס אין די שעפער, אדער פריוואט. טעלעפאנירט טריניטי 4621.

אונזער סטאר איז אפען פון 7 פרי ביז 2 ביינאכט.

דזשאו ליבמאנס דעליקאטעסען סטאר און אייז קריעם פארלאר

303 ספעדיינא עוועניו

אייערע שמחות און אונטערנעמונגען

קענען איצט געמאכט ווערען מיט גרויס צופרידענהייט און די בעסטע באקוועמליכקייטען, אין דעם גרויסען מארדערנעם איבערגעבויטען

מיקאל שוהל האל

אונטער דער אויפזיכט פון אייער פרייעט

אלטער בלומענפעלד

וועלכער איז דארט שמש. א דאנק דעם פרעזידענט און זיין קאמיטעט, איז דער האל איבערגעפיקסט געווארען, מיט א באזונדערער דיינינג רום צום עסען. כלים, א נייער גאז רענדזש, און דער פרייז א ביליגער.

רופט מיך אידער איר ארענזשירט דעם פלאץ פאר אייער שמחה. איך פארזיכער אייך די בעסטע צופרידענהייט.

מיקאל שול — 69 מיקאל סטריט
טעלעפאן עדלייד 2926.

STANDARD THEATRE

טעלעפאן טריניטי 4310. — מ. עקסלער, מענעדזשער.

עדווין א. רעלקין און זיגמונד ווינטרויב פרעזענטירען

די אידישע קונסט־טעאטער טרופע

פון ניו יארק

די אריגינעלע טרופע פון קונסט טעאטער

בינא אבראמאוויטש	בערטא גערסטין	לאזאר פריד
יהודית אברבנל	לואי וייסבערג	בן־ציון קאץ
סטעלא אדלער	אנאטאל ווינאגראדאוו	איזידאר קעשיר
חנה אפעל	סעם לערער	מארק שוויד
סעמועל גאלדענבורג	יעקב מעסטעל	משה שטראסבערג
מיכאל גיבסאן		

בלויז פאר איין פארשטעלונג

מארגען אווענט

אין לעא פויכטוואנגער'ס מייסטערווערק

"איד זיס"

די אידישע קונסט־טעאטער טרופע האט איינגעלאדען

סעמועל גאלדענבורג

צו שפילען די ראלע פון

יאזעף זיס

בילעטען שוין צו באקומען אין באקס אפיס פון טעאטער

העלפט דעם קאמפיין

— פון די —

דאוטערס און איזראעל טשאריטי סאסייטי

ביישטייערט היינט

נעמט אויף די קאמיטעטען פריינטליך

אייער ביישטייערונג איז נויטיג, צו העלפען די ארימע פון שטאדט.

צום ערשטען מאל אין אונזער געשיכטע

שטיינהויז און גרינבוים

ערשט־קלאסיקע מענער שניידער
מיר אנאנסירען לכבוד אונזער

16־טער אניווערסארי

א סייל אויף סוטס און ספרינג קאוטס

פון די שענסטע און בעסטע ווארעס. בלויע סיידזש, ענגלישע ווארסטעדס, אקספארד גרעיס און טווידס. לייטעסט סטיילס און דעזיינס.

אונזערע רעגולערע פרייזען זענען פון $55.00 ביז $60.00

ספעשעל אניווערסערי סייל

א סוט מיט 2 פאר הויזען בלויז $42.50

אונזער ארבייט איז גאראנטירט. נוצט אויס די געלעגענהייט. קומט גלייך פאר אייער ארדער.

שטיינהויז און גרינבוים

מענער קאסטאם שניידער.

500 קווין סט. וועסט. — טעל. טריניטי 0738

(35

קויהלען פון דער בעסטער קוואליטעט

איז דער מארט וואס מיר פארקויפען. אויב איר האט גענוצט שלעכטע קויהלען, וועלען אייער פוירנייס זיכער אפלעבען פון אונזערע גוטע קויהלען. די קויהלען וואס מיר אפערען היינט ענטהאלט די העכסטע מאס פון היץ־געבענדע אייגענשאפטען. עס ברענט לענגער און האלט אויף א גלייכע היץ.

THE EATON·COAL·CO.
HEAD OFFICE. 352 QUEEN ST. W.
PHONE ADELAIDE 2696